

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 8 Din., polletno 16 Din., celoletno 30 Din.; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 13 Din., polletno 24 Din., celoletno 45 Din.; Amerika letno 1 dolar. — Račun politne kranjice, podružnice v Ljubljani, št. 30.712.

Z izvozom našega sadja bodo težave

Težave z izvozom sadja so navadno zmerom, kadar je dobra letina, ker je pač dobra sadna letina tudi drugod, ne samo pri nas. Te dni je sestanek sadnih izvoznikov in zastopnikov trgovskih združenj v Mariboru obravnaval vsa ta vprašanja, ki se tičejo kupčije s sadjem.

Zbor je vodil predsednik Združenja sadnih izvoznikov za dravsko banovino Srečko Kranjc in podal izčrpno poročilo o vprašanjih, ki se nanašajo na izvoz sadja. Letos povsod pričakujejo dobro letino, tudi v Avstriji, Nemčiji, Nizozemski in Švici, torej v državah, kamor smo prejšnja leta izvozili največ sadja. Zaradi tega so naši izvozniki v hudih skrbeh, kam bodo letos s sadjem, ki se ga precej obeta. Poudaril je, da ovirata izvoz našega sadja zlasti kontingentiranje in klirinški promet. Kar pa se tiče izvoza v Italijo, je položaj še nejasen in je vprašanje, kako se bosta obe državi o izvozu naših jabolk v Italijo posebej pogodili. Tudi izvoz jabolk v Nemčijo bo odvisen od posebnega dogovora med obema državama. Pogajanja za ureditev teh vprašanj bodo šele v začetku julija.

Govornik je nadalje poročal, da je ministrstvo za trgovino in industrijo preosnovalo zavod za pospeševanje trgovine s tujino in da bo izdajal odslej kontingentne listine odsek za izvoz sadja in povrtine pri tem zavodu. Kontingentne listine bodo veljale le osem dni. V tem roku se bo moralo sadje izvoziti. Hudo ogražajo koristi slovenskih izvoznikov sa-

dja tudi izvozniki v Beogradu, odnosno njihova zveza, ki si je lani pridobila monopol za izvoz presnih sliv. Zdaj bi ga rada razširila tudi na izvoz drugega sadja. To pa bi pomenilo ugonobljenje vseh slovenskih izvoznikov sadja.

Tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani g. dr. Pless je izčrpno poročal o prizadevanju zbornice, da bi se izvoz našega sadja pospešil in promet razvijal nemoteno. Zagotovil je, da bo zbornica upoštevala vse predloge v tej smeri in da si bo prizadevala doseči čim boljše cene. Tudi letos bo izdajala potrdila o izvoru blaga, ki jih zahtevajo zlasti na Češkoslovaškem. Ob koncu je izrazil nado, da bodo pristojni činitelji v Beogradu zadovoljivo rešili vsa vprašanja, ki povzročajo težave izvoznikom našega sadja.

Pri razpravi je govorilo več zborovalcev. Obravnavali so zlasti vprašanje nakupovalcev sadja in je bilo sklenjeno, da se jim bodo v bodoče izstavljale legitimacije in da bodo vsa trgovska združenja obveščena, na katerih področjih bodo posamezni nakupovalci nakupovali in nabirali sadje.

Kakor kaže, bodo z izvozom sadja težave. Ker pa to vprašanje seveda ne zanima samo izvoznikov, temveč še bolj pridelovalce sadja, pozivamo pristojne činitelje, da ne odlašajo s potrebnimi ukrepi. Za Slovenijo je v teh časih hude stiske sadje še zlasti pomemben vir dohodkov.

30 dinarjev dnevno. Toda še do teh zaslužkov težko pridejo. Tu skoro noben rudnik ne izplačuje redno in morajo delavci čakati po več mesecev, da pridejo do svojega denarja. Ta čas se seveda zadolžujejo v kantinah, ki so v rokah podjetnika samega ali njegovega miljenca. V teh kantinah je vse silno drago.

Od vseh rudnikov je, kar se tiče izplačila zaslužka, še najboljši rudnik Kostajnik-Zajača. Tu je med približno 150 rudarji okoli 50 Slovencev. Poleg teh so Slovenci tudi ravnatelj rudnika, en inženjer, en kemik in dva nadzornika.

Največje težave, s katerimi se morajo naši rudarji boriti, pa so stanovanja in vodna preskrba. Navajeni na lične hišice, v katerih so stanovali prej, morajo bivati tu v zamazanih skupnih lesenih barakah. Industrijski podjetniki, ki bi po zakonskih predpisih morali zgraditi svojim delavcem zdrava stanovanja, se pred oblastvi izgovarjajo, da se vršijo po teh rudnikih šele raziskovalna in pripravljalska dela. Zato kljub vsem pritožbam ostane vedno pri starem.

Silne težave so tudi z vodo. Skoro vsi rudniki so brez vodovodov. Rudarji so prisiljeni hoditi po eno uro daleč, da pridejo do uporabne vode. Če hočeš utešiti svojo žejo, si prisiljen seči po vinu, a tudi vino ti ne diši. Vse Podrinje zalagajo vinski trgovci s ponujenim vinom.

Življenje slovenskih rudarjev po teh rudnikih poteka enolično in žalostno. Brez vsakega stika so s svojo ožjo domovino, ki se zanje tudi nič ne zmeni. Njih naraščaj je brez vsakega šolskega pouka, saj so šole ponekod dve uri daleč. Naši ljudje so tu vezani na košček črnega, s krvavimi žulji zaslužnega kruha in vkopani v ozke doline in soteske počasi hirajo. Zato ni čudno, da ne slišiš po teh krajih naše pesmi. Naši rudarji se zatekajo v kantine in tam prečepe svoj prosti čas ob čaši pokvarjenega vina in ob plehkem precevcu. Zraven pa obujajo spomine na tiste lepe dneve, ki so jih preživel v ožji domovini ali pa v tujini. Bil bi čas, da bi oblastva s krepko roko posegla vmes in razčistila razmere v teh rudnikih, ker so pač tudi rudarji ljudje, ki jim je treba dati vsaj malo prostora na solncu.

Bedno življenje naših rudarjev v Podrinju

Loznica, junija

Od Kostajnika in Zajače blizu mesteca Loznice proti bosanski meji v Srbiji so ogromna ležišča antimonove, svinčene in tudi srebrne rude. Glavno skrb posvečajo antimonu, ki je danes mnogo bolj iskana ruda, kakor sta svinec in srebro. Svetovna tržišča prav v tem času, ko se države z mrzlično naglico oborožujejo, iščejo antimon, katerega glavna dobaviteljica je še vedno Kitajska. Cena antimonu je zaradi vsesplošnega povpraševanja silno narasla. Antimon se rabi pretežno kot vojni material v zmesi s svinčcem, ki postane zlit z antimonom štirikrat trši.

Najbolj znani rudniki antimona v naši državi so podrinski rudniki v okolici Krupnja, lisanski blizu Ivanjice in rudnik Kostajnik-Zajača blizu Loznice. Po vseh teh rudnikih se je v zadnjih letih podvojilo in celo potrojilo število rudarjev, med katerimi je ponekod 30 do 50 odstotkov Slovencev.

Preizkušeni rudarji, ki so kopali v Westfaliji, Franciji, Belgiji in Trbovljah, so tu lahko našli zaposlitev. Lastniki rudnikov vedo, da morejo izkopavati rudne zaklade samo z delavci, ki svoj posel razumejo. Zato radi najemajo naše ljudi in jih zaposle kot kopače, minerje ali tesače, torej v višje rudarske kategorije.

Življenje naših ljudi v teh rudnikih pa ni rožnato. Njihova mezda znaša komaj 20 do 30 dinarjev dnevno. Vžigalci min, katerih delo je zelo nevarno, imajo komaj nekaj čez

Živahno gibanje nacionalistov v Prekmurju

Beltinci, junija.

V nedeljo je bila v Beltincih skupščina Jugoslovenske nacionalne stranke za lendavski srez. Istočasno se je ustanovila tudi mladinska sreska organizacija. Zborovanja so se udeležili odposlanci iz skoro vseh občin. Prišli so tudi tisti, ki stoje na straži domovine prav ob madžarski meji. Vseh je bilo okoli 120. Izraza svojemu razpoloženju so dali zborovalci ob izvajanjih govornikov, ki so prikazali politični in gospodarski položaj v naši državi.

Zbor je vodil neumorni nacionalni delavec, bivši narodni poslanec g. Anton Hajdinjak. Njegova jedrnata poročila o delovanju doseданjega sreskega odbora JNS in njegovo sodbo o splošnem političnem stanju v državi so sprejeli z velikim odobravanjem na znanje.

Obširno poročilo o delu v narodnem predstavnstvu, o političnem položaju in o gospodarskih vprašanjih je podal narodni poslanec g. Avgust Lukačič. Tudi on je bil deležen enodušnega zahvalnega odobravanja. V imenu banovinskega odbora JNS in v imenu akcijskega banovinskega odbora mladinske JNS je pozdravil zborovalce g. Andrej Uršič iz Ljubljane. Njegove besede so bile namenjene predvsem zbrani mladini, ki je v večjem številu prihitela iz vseh krajev. Utemeljil je potrebo posega mladine v politično življenje in prikazal osnovna programska načela Jugoslovenske nacionalne stranke.

Novemu sreskemu odboru stoji po soglasni volji vseh navzočih na čelu spet delavni g. Hajdinjak Anton. Za njegove sodelavce so bili izvoljeni preizkušeni javni delavci iz vseh

krajev sreza. Mladinski odbor pa sestavljajo: predsednik Režonja Martin, posestnikov sin iz Izakovcev; podpredsednik Kolar Kolman iz Crensovcev; tajnik Hajdinjak Jože iz Odrancev; odbornika Erjavec Otokar iz Belincev in Noršič Karel iz Radmožancev. Mladi somišljeniki JNS so sklenili, da bodo v svrhu pospešenega dela v lendavskem srezu sklicali še poseben sestanek, na katerem bodo zdajšnji odbor dopolnili še z drugimi omladinici.

Uspeli zbor je zaključil g. Hajdinjak s pozivom na zbrane, da naj tudi v teh hudih časih vztrajajo požrtvovalno in odločno na svojih mestih.

Politični pregled

Iz Rusije prihajajo vesti, da diktator Stalin brezobzirno trebi nasprotnike sedanje vladavine. Ob koncu preteklega tedna so bili

obsojeni na smrt maršal Tuhačevski in še sedem drugih odličnih ruskih generalov,

ki so še nedavno imeli velike vloge v ruski vojski. Obsojenci so bili tudi takoj ustreljeni. Tajna razprava proti njim, ki se je vršila pred izrednim sodiščem v Moskvi, jim je dokazala veleizdajstvo. Kakor javljajo iz Moskve, so maršal Tuhačevski in njegovi tovariši imeli stike z državami, sovražnimi nasproti Rusiji. Gre za Japonsko in Nemčijo. Tuhačevski je po tej vesti pripravljaval v Rusiji obnovo vladavine veleposestnikov in kapitalistov ter obljubljal Nemčiji za pomoč Ukrajino in prav tako Japonski neko ozemlje v Sibiriji.

Po zadnjih vesteh pa v Rusiji še ni konec aretacij. Kakor poročajo

je bila po vsej Rusiji in celo v Sibiriji aretirana vrsta ljudi.

Tako so prijeli spet več znanih generalov, med njimi poveljnika oboroženih sil v Leningradu generala Levandovskega in šefa ljudskega komisariata za državno obrambo generala Kuzničeva. V zaporih so dalje ljudska komisarja Agronov in Prokofijev, komisar za železnice Kaganovič in šef ruskega baltijskega brodogoja admiral Orlov. Samo v Habarovsku je bilo v zadnjih tednih obsojenih 95 komunističnih prvakov. V Sibiriji je

bilo v poslednjih treh mesecih ustreljenih vseh skupaj 151 ljudi. Vsi so bili po ruskih vesteh zapleteni v vohunske zadeve in so bili v službi Nemčije in Japonske.

Iz Salamance poročajo, da so

frankovci naposled vdrli v prestolnico Baskov Bilbao.

Baski so branili tako rekoč vsako hišo, zaradi česar so žrtve frankovcev velike. Borbe bodo trajale najbrž še nekaj dni, preden bo vse mesto v rokah frankovcev. Civilno prebivalstvo neprestano beži iz mesta. V bilbajskem zalivu so številne tuje ladje, ki prevažajo begunce pod zaščito angleških in francoskih vojnihi ladij. Baskovska vlada je pobegnila v Santander. Pred Madridom pa so imele vladne čete uspehe in so zavzele važne postojanke. Prav tako so pri letalski bitki v Aragoniji zmagala vladna letala, ki so zbila na tla sedem sovražnih letal. Od vladnih so padla na tla štiri letala.

V smislu dogovora med Anglijo, Francijo, Italijo in Nemčijo je

angleška vlada izročila španskima vladama v Valenciji in Burgosu noto,

v kateri zahtevajo velesile od obeh vlad obvezne izjave, da bosta spoštovali nevtralne pase v španskih lukah, določene za pristank vojnih ladij, ki sodelujejo pri pomorskem nadzorstvu.

V torek je

obiskal Bukarešto češkoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža

v spremstvu več gospodarskih strokovnjakov. Bil je sprejet izredno svečano. Dr. Hodža se je razgovarjal z rumunskim ministrskim predsednikom dr. Tatarescom in zunanjim ministrom Antonescom. Pri razgovorih se je zlasti poudarjala vzajemnost Male antante.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na zadnjem mariborskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli voli po 4 do 5,40, poldebeli voli po 3,60 do 5, plemenski po 3,25 do 4,50, bikji za klanje po 3,20 do 4,80, klavne krave po 3,50 do 4,80, plemenske

krave po 3 do 4, krave za klobasarje po 2 do 3, molzne krave po 3,10 do 3,60, breje krave po 3 do 3,50, mlada živina po 4 do 5,60, teleta po 5 do 6,75 Din.

SVINJE. Na zadnjem mariborskem sejmu so se trgovali prasci, 5 do 6 tednov stari po 80 do 100, 7 do 9 tednov po 115 do 125, 3 do 4 mesece po 155 do 190, 5 do 7 mesecev po 240 do 330, 8 do 10 mesecev po 375 do 480, eno leto po 680 do 820 Din. Kilogram žive teže je stal po 5 do 7, kilogram mrtve teže pa 9 do 11 Din.

Sejmi

21. junija: Moravče, Smarje pri Jelšah, Velika Loka, Velike Lašče, Bučka, Sv. Tomaž pri Ormožu;
22. junija: trg Sv. Jurij ob južni žel., Soštanj; Sevnica ob Savi;
24. junija: Bohinjska Bistrica, Črmošnjice, Drnovo, Guštanj, Konjice, Lasko, Ljubno ob Savinji, Mirna, Podsreda, Ribnica na Dolenjskem, Rovte, Sv. Lenart v Slov. goricih, Višnja gora;
27. junija: Kotoriba, Radeče (krški srez), Sv. Lovrenc na Dravskem polju

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s pristeto premijo):

- 1 holandski goldinar za 23,53 do 24,07 Din;
- 1 nemško marko za 17,43 do 17,57 Din;
- 1 angleški funt za 214,51 do 216,57 Din;
- 1 ameriški dolar za 43,19 do 43,55 Din;
- 100 francoskih frankov za 193,46 do 194,90 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 151,83 do 152,94 Din;
- 100 italijanskih lir za 228,44 do 231,53 Din.

Vojna škoda se je trgovala 16 t. m. po 407 do 408 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu v Ljubljani po 8,25 Din. Nemški kliringški čeki stanejo v Ljubljani 12,87 Din.

Drobne vesti

Obrotniki zahtevajo zaščito in razdolžitve. Na red. m občnem zboru Združenja kovinarjev v Ribnici na Dolenjskem je bila sprejeta resolucija, ki zahteva, da se uredba o kmečki razdolžitvi razširi tudi na podeželskega obrtnika, ki je prav tak siromak. Obrtniki na red. m tržni seji neprestano se vrše

MIRKO BRODNIK:

JUBEZEN NE UMRE

Ze davno je pripravil tiste malenkosti, ki jih je mislil vzeti s seboj Čakale so ga že v majhnem, lesenem kovčegu, ki je imel spredaj z velikimi črkami napisani njegovi začetnici: A. P.

Zdaj se mora samo še posloviti od vseh znancev in od — Marije.

Sklenil je, da bo današnji dan porabil zanj. K njej pojde, saj se mora še z njo pomeniti, kaj naj vse ona stori, ko njega ne bo doma. Od drugih ljudi se bo poslovil jutri pri cerkvi. Ne pojde sam k vojakom. Se več jih bo, ki jim je namenjena ista usoda. Le da med njimi najbrž ni nikogar, ki bi bil v tako težavnem položaju, kakor je on.

Z očetom se je Andrej poštrani gledal. Očeta je imel za kriveca vseh svojih težav. Če ne bi bil takrat nastopil oče in bi mu bil prepustil gospodarstvo, bi bilo prav kmalu vse urejeno, tako pa bo ostal na Mariji žig nezakonske matere.

Ko je odbila zjutraj sedma ura, je Andrej odšel od doma. Materi je rekel, da pojde malo naokoli, in da naj ne bo nič v skrbeh, če ga ne bo tako hitro nazaj.

»Vsaj zadnja dneva bi se lahko malo držal doma,« mu je očita je rekla Podbregarica, toda on se za to ni dosti zmenil. Preden je dokončala, je že stopil čez prag.

Spet je odšel po znani poti, kjer je pred ne-

kaj dnevi vodil svojo ljubljenko. To pot je hodil hitreje, ker je bil sam in mu ni bilo treba nositi nerodne košare. Kar sam ni vedel, kdaj so mimo njega izginili vsi tisti klaneci in gozdovi, po katerih je pred dnevi tako dolgo hodil, in še deveta ura ni odbila, ko se je že bližal domu svoje botre.

Botre ni bilo doma, ker je šla nekaj v vas. Tako je bil Andrej lahko sam s svojo Marijo. Ko ga je zagledala, je pohitela k njemu in se mu vrgla okoli vratu.

»Pa si le prišel, Andrej!« je veselo vzkliknila. »Mislila sem, da boš pozabil name, in da si mi zadnjič obljubil ta obisk samo zaradi tega, da bi te lažje pustila od sebe.«

»Tega ti pa res ne bi bilo treba misliti,« je tiho dejal Andrej. »Saj veš, da te imam rad in da bom držal besedo.«

»Kako pa je kaj pri nas?« je plašno vprašala Marija.

Andrej ji je povedal, kako se je izgovoril in kako je napravil, da je nekaj časa ne bodo iskali.

»Toda kaj bo potem?« je rekla Marija. »Če me odkrijejo?«

»Tudi na to sem že mislil,« ji je rekel Andrej. »Nekaj čisto pametnega sem si domislil. V Zagrebu imam prijatelja. Z njim bom uredil tako, da bo vse prav. Naredili bomo, kakor da si ti v Zagrebu. Se danes boš napisala

svojim starešemu pismo, da si v Zagrebu in da imaš tam službo. Vzela boš naslov mojega prijatelja. Pisala boš, da se ti dobro godi, da si zadovoljna, in vse, kar bo potrebno. Pismo bom vzel jaz s seboj in ga odposlal iz Zagreba. Če ti bodo starši odgovorili v Zagreb, bo moj prijatelj poslal pismo tebi. Tako bodo tvoji starši prepričani, da si daleč stran, v resnici boš pa komaj dobri dve uri od njih. Seveda pa boš morala paziti, da se kje ne izdaš. Jaz bom gledal, da se bom čim prej oprstil vojaščine. Morda se mi bo že v nekaj mesecih posretilo. Potem se bova vzela Marija, ali ne?«

»Da,« je vsa srečna vzdihnila Marija in ga poljubila. »To zaradi pisanja si si dobro izmislil, Andrej. Naši niti slutiti ne bodo, da sem tako blizu.«

»Kako pa botra, ali si zadovoljna z njo?« je izpraševal Andrej.

»Zelo dobra je,« je povedala Marija. »Tako rada me ima, veš, bolj kakor mati. Zlato srce ima, in lahko si vesel, da jo imaš. Večkrat sva že govorili o tebi, in kar prehladiti te ne more. In mene tudi hvali, da boš vedel. Pravi, da bom gospodinja, kakor jih je malo. Sicer ti bo pa najbrž vse sama povedala. Glej, že prihaja.«

In res je Andrej zagledal botro, ki je počasni stopala v breg. Bila je črno oblečena, čeprav je minilo že toliko let, kar ji je mož umrl. Sploh je imela navado, da se je vselej črno oblekla, kadar je šla med ljudi. Ko je opazila na pragu Andreja, mu je pomahala z roko, in z Marijo ji je prihitel naproti.

»Ah je že dolgo, kar si prišel?« je dejala in ga šegavo pomerila.

rubežni in prodaje pri obrtnikih. Prodajajo se jim domovi in delavnice na javnih dražbah po nizkih cenah, njihove družine pa so vržene iz rodne hiše in primorane prijeti za beraško palico. Obrtniki zato predlagajo naj se kmečka uredba preuredi tako, da bo njenih ugodnosti deležen tudi vsak mali podeželski obrtnik.

— **Banovinska kmetijska šola pri Sv. Juriju ob južni železnici** začne 15. septembra novo šolsko leto, ki bo trajalo 11 in pol mesec. Lastnoročno pisane prošnje za sprejem je do 1. avgusta poslati na upravo šole. Prošnji, opremljeni z banovinskim kolkom za 10 dinarjev, je priložiti: krstni list, domovnico, navrstveno in zadnje šolsko spričevalo, obvezo staršev z banovinskim kolkom za 4 Din, da bodo krili stroške šolanja, kolikor nanje odpadejo, in izjavo, da bo njih sin ostal pozneje na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu prejeto podporo iz javnih sredstev. Oni, ki žele banovinsko podporo, naj prilože uradno potrdilo davčne uprave o višini davkov in velikosti posestva. V prošnji je tudi navesti natančen naslov in zadnjo pošto. Prosilci morajo biti telesno in duševno zdravi, dovolj razviti, najmanj 16, največ 25 let stari, ki so z dobrim uspehom dovršili osnovno šolo. V svoji prošnji se morajo zavezati, da bodo natančno izpolnjevali svoje dolžnosti in se podrediti zavodovim predpisom. Vsi gojenci bodo stanovali v zavodu, kjer bodo imeli vso oskrbo. Oskrbovalnina znaša 50—300 Din mesečno po premoženjskih razmerah prosilca. K celotni oskrbini 300 Din prispeva ban. uprava za vsakega gojenca primeren znesek, odmerjen po gospodarskem stanju staršev. Pa tudi sreski kmetijski odbori dovoljujejo, siromašnejšim prosilcem podpore. Sprejeti bodo v prvi vrsti kmečki sinovi, za katere je verjetno, da bodo ostali na kmetijah kot bodoči gospodarji.

— **Poldnevni praktični čebelarški tečaj** priredi podružnica Čebelarkega društva za Maribor in okolico 20. t. m. s predavanjem o napravi umetnih rojev, in sicer pri čebelnjaku g. Otona Črepinka, ki je na pomladni paši na veleposestvu g. Josipa Kuhna v Razvanju pri Mariboru. Začetek ob 9. dopoldne. Vsi čebelarji in prijatelji čebelarstva, pridite polnoštevilno. Po tečaju sestane čebelarjev (prevaževalcev) zaradi včlanjenja v Čebelarško družino, zadrugo z o. z. v Ljubljani, pododbor v Mariboru. Prevaževalci, odzovite se polnoštevilno temu sestanku

— **Poravnaje prvega obroka kmečkih dolgov.** Davčne uprave razglašajo: Kmečki dolžniki se opozarjajo, da se bo prvi obrok kmečkih dolgov, ki je zapadel v plačilo že 1. novembra lani, v najkrajšem času začel izterjevati. Poleg obroka se bodo izterjale tudi še štiriinpolodstotne zamudne obresti za čas od 1. novembra l. 1936 pa do dneva plačila. Vsak dolžnik bo prejel od davčne uprave poziv s položnico, da plača prvi obrok v roku 10 dni od dneva prejema poziva. Proti dolžnikom, ki v stavljenem roku ne bodo poravnali prvega obroka ali ne v celoti, se bo v smislu uredbe o kmečki razdolžitvi uvedla premečinska eksekucija. Ako bi ta eksekucija ne dala potrebnega uspeha, bo davčna uprava v smislu uredbe zaprosila pristojno sodišče, da izterja dolg ali razliko na dolgu, ki se ni mogla izterjati po eksekuciji, z eksekucijo na nepremičnine. Če torej dolžnik ne plača svojega dospelega obroka po uredbi, izgubi enkrat za vselej pravico, da bi se okoriščal z olajšavami plačanja dolga, ki jih določa uredba o kmečki razdolžitvi. Zanimanci se opozarjajo, da si pravočasno preskrbijo denarnih sredstev za poravnaje prvega obroka dolga.

— **Pregled drevesnic in vrtnarij.** V smislu banove naredbe o zatiranju kaparja San Jose od 25. aprila l. 1936. se bo tudi letos izvršil pregled vseh drevesnic in vrtnarij v dravski banovini, ki se bavijo z vzgajanjem in razpečevanjem sadnih sadik in okrasnih rastlin. Zato se pozivajo vsi lastniki in zakupniki drevesnic in vrtnarij, da prijavijo za pregled do 25. t. m. svoje drevesnice in vrtnarije **kmetijski poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani** in tjakaj pošljejo do 25. t. m. znesek za stroške pregleda. Prošnja za pregled mora biti kolkovana z 10 Din, priložiti pa je še državni kolek (20 Din) za potrdilo pregleda. Znesek za stroške pregleda znaša do 1 ha površine 80 Din, za vsak nadaljnji načet ha pa prav tako 80 Din. **Opozarja se, da je gornji znesek preračunan za pravočasno prijavljene drevesnice in vrtnarije, ki se bodo pregledale v skupinah, da bodo stroški čim manjši. Prepozno prijavljene drevesnice in vrtnarije bodo morale nositi same vse stroške pregleda, ki bodo mnogo višji od gornje pristojbine.** Drevesničarski odtok Sadržkega in vrtnarskega društva lahko vložijo skupno prijavo za vse svoje člane, stroške pregleda pa plača vsak član za svojo drevesnico posebej. Pregled šolskih drevesnic bo v smislu

odloka ministra za kmetijstvo na državne stroške.

— **Vinogradniki so zborovali.** Vinarsko društvo za dravsko banovino v Mariboru je imelo občni zbor odposlancev vseh podružnic v soboto v hotelu »Beogradu« v Slovenski Bistrici. Zborovanje je vodil zaslužni društveni predsednik g. Lovro Petovar, ki je orisal v kratkih potezah položaj vinogradništva v naši banovini in v državi sploh. Tajniško in blagajniško poročilo je podal višji kletarski nadzornik g. Zabavnik. Poročilo dokazuje vneto delovanje društva v preteklem letu. Društveno premoženje je naraslo na preko 22.000 Din. V društvu je včlanjenih 14 podružnic s 501 članom. Pri volitvah je bilo izvoljeno novo vodstvo s predsednikom Šerbinom iz Vriš pri Svečini. Iz odbora so izpadli zaslužni dolgoletni dosedanji delavci Petovar, Zabavnik in drugi, ki so skozi leta vzorno vodili to važno stanovsko združenje naših vinogradnikov. Občnemu zboru je sledil v nedeljo deveti vinarski kongres v dvorani Okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici. Na kongresu je bila sprejeta resolucija, v kateri se vinogradniki zavzemajo za svoj odtok v kmetijski zbornici, za izpostavo kmetijske zbornice v Mariboru, za ukinjenje trošarine na vino, za čim ugodnejši izvoz naših vin, za izpopolnitev strokovnega pouka vinogradnikov in drugo. Po zaključku je bila otvorjena vinska razstava slovenjbistriške podružnice Vinarskega društva.

DOPISI

LJUTOMER. Komisija za zaščito ljutomercana je sestavljena in bo začela poslovati 23. t. m. Ogleđala bo prijavljene vinograde na licu mesta, ugotovila posamezne parcele, lege, nasade in druge. Izvršila bo tudi letošnjo omejitev zaščitenege okoliša. Vinogradniki, ki se hočejo že letos poslužiti zaščite, pa še niso prijavljeni ali niso izvršili svojih obveznosti do zadruge, naj to takoj storijo.

SV. TOMAŽ PRI ORMOŽU. Če pogledamo nekoliko po naši občini, vidimo, da so najubožnejši med občani mali posestniki, bajtariji, viničarji in kmetijski delavci. Zaslužek je neznamen in lani je bila slaba letina. Občina in posebno Kmečka zveza bi bili dolžni nekaj storiti za te uboge ljudi. Pri nas se vse preveč

»Ne, botra. Še pet minut ni tega.«

»Ne vem, ali bi ti verjela.« je hudobno odvrnila botra.

»Pa ni treba,« se je odrezal Andrej. »Sicer pa, — kar je užaljeno pogledala, ko pa je videla njegov hudomušni nasmeh in botrinega, ki je bil prav tak, se je morala še ona nasmejati.

»Prišli so do hiše. V izbi je teta postregla Andreju. Ko je vse nanosila na mizo, je še sama sedla k njemu, Marija pa na drugo stran.

»Kdaj odideš?« ga je vprašala.

»Pojutrišnjem, botra,« je povedal Andrej. »Saj imam že vse pripravljeno. Zadnji dnevi mi tako hitro tečejo, da ne vem, kam se izgublajo. Kar zdi se mi, da bo zdaj zdaj trenutek, ko bom moral pobrati svoj kovčeg in odhiteti na vlak. Če bodo meseci pri vojakih prav tako hitro minili kakor ti dnevi, vojaščina ne bo dolga.«

Botra se je obrnila k Mariji.

»Ali si mu že kaj šopka napravila?« jo je vprašala.

»Še nič,« je rekla Marija. »Saj se ne mudi tako. Ali misliš spet takoj uiti, Andrej?« je rekla in se obrnila k svojemu izvoljencu.

»Ne, danes bom pa malo dalje ostal tu. Domačih obrazov sem že sit. In na tisto pismo ne smem pozabiti, Marija,« je še dejal.

»Napisala ga bom. Saj imam papir s seboj.« Vstala je in šla v svojo sobico. Andrej je izbral ta čas, da se je pomenil še s svojo botro.

»Botra, saj ste zadovoljni z njo, ali ne?«

»Zelo,« je priznala botra, in besede so ji

prišle res iz srca. Zdelo se ji je, kakor bi ji bila Marija prinesla kos mladosti v hišo, kakor bi bila razsvetlila ves njen prazni dom. Saj sta vsak večer sedeli v izbi ob peči in se pogovarjali pozno v noč, zdaj o Andreju, zdaj o domači vasi, zdaj o časih, ki bodo še prišli, toda največkrat o Andreju. Botra je imela Andreja res rada. V mislih mu je že namenila svojo domačijo, toda o tem ni hotela ničesar reči. In kako dobro je, da je zdaj privedel k njej svojo bodočo ženo, da jo bo še ona spoznala in vzljubila. Izprva je bila nekako v dvomu, ali je dobro izbiral. Marija se ji je zdelala prelepa, preveč nežna, da bi bila dobra gospodinja. Toda kmalu, že drugi dan, je spoznala, da znajo Marijine lepe roke dobro prijeti za delo, da se ničesar ne ustrašijo. In vse je že skoraj znala Marija. Da, to bo gospodinja, to bo žena, kakršno potrebuje Andrej.

Marija pa ji je razodela vse svoje težave, odkrila ji je, kako se je spoznala z Andrejem, kako je potem usoda posegla med njega in njo in ju hotela ločiti. Vse ji je povedala, tako, da je bilo Marijino življenje razprto pred botro kakor prt na mizi.

Botra je vse to še enkrat dobro premislila, potem pa se je obrnila k Andreju in mu rekla:

»Andrej, glej, da boš z Marijo dober. Zlato srce ima in pridna je. Ne pozabi je, ko pojdeš k vojakom. Saj veš, pol drugo leto je malo ali pa veliko, kakor se pač vzame. Redno ji piši, da ne bo zaradi tebe v skrbeh. Seveda na moje ime, ker ni potrebno, da bi ljudje zvedeli, čigava je, in nesli potem njenim domačim na nos. Nočem, da bi nastali

kakšni prepri. Za Marijo že vem, da se bo pazila in skrivala. Sama se menda ne bo izdala, da bi jo po nerodnosti ti izdajal, pa tudi ni potrebno.«

»Vse bom uredil tako, da bo prav,« je rekel Andrej. »Mislim, da mi bodo dali za veliko noč že nekaj dopusta. Takrat bom prišel sem. Domov najbrž ne pojdem, ker bi me potem skušali kar tam obdržati in bi preveč pazili name, da ne bom mogel priti neopažen sem. Takrat bomo videli, kaj se bo dalo napraviti.«

»Kdaj jo pa misliš prav za prav vzeti?« je vprašala botra.

»Najrajši bi jo takoj,« je odvrnil Andrej. »toda zdaj ne morem. Prehitro gre čas in vojaščina me čaka. O, da je prav zdaj morala priti še ta nadloga. Nerodno mi je samo zaradi oklicev, drugače bi za veliko noč vse pravil, in bi se takrat vzela. Toda, če bo hotela dobiti listine za poroko in če jo bodo oklicali, bodo tudi ljudje zvedeli, kje je, pa bo ogenj v strehi. Veš, botra, to moram še vse premisliti. Nisem še utegnil, ker sem imel druge skrbi. Prepričana pa bodi, da bom našel pravo pot. Saj si znam pomagati!«

»Vem,« je odvrnila botra, ki se je igrala z drobtinami na mizi. »Bodi brez skrbi. Tu se ji bo dobro godilo. Jesti bo imela dovolj, s delom je pa tudi ne bom preveč obremenila. Nekaj časa se bo morala paziti. Otroku bi utegnulo škodovati, če bi ona morala preveč trpeti. Kar bo mogoče, ji bom poskušala olajšati življenje. Samo da ji boš pogosto pisal, ga je še enkrat opozorila.

V tem se je Marija vrnila iz hiše. Imela je rdeče oči. Videlo se ji je, da je morala jokati.

politizira, zaradi česar je premalo časa za reševanje težav. Nič ne pomaga, če imaš krščansko ljubezen do bližnjega samo na jeziku, v dejanju pa je ni. Če beremo nasprotno liste, čitamo dan za dnem, kako vzorno je organizirana skrb za siromake, pri nas pa vsega tega ne vidimo in ne občutimo. Opozorjamo odločevalne činitelje, da se resno primemo reševanja tega vprašanja in pomorejo siromakom do dela, da si ne bomo mislili, da velja tudi pri nas le tisti znani pregovor: Bog je najprej sebi ustvaril brado. S. B.

SV. ANDRAŽ PRI VELENJU. Tukajšnja šola proslavi 20. t. m. 50 letnico. Ta izredni jubilej bo proslavila šolska mladina s primerno slovesnostjo, na katero se vabijo posebno vsi bivši učenci. Proslave se udeležita tudi prva in zaslužna šolska upravitelja gg. Levstik in Brenc. K proslavi vabljeni tudi izletniki!

SREDIŠČE OB DRAVI. Sokol priredi v nedeljo 20. t. m. redni javni telovadni nastop. Takoj po nastopu bo velika sokolska tombola. Dobitki: pet koles, dve vreči moke, bor, seženj drv, sladkor, sod s 30 litri najboljšega vina in še več sto drugih dobittkov. Karta stane le 2 Din. Pridite!

SMARJE PRI JELSAH. Okrajni odbor Jadranske straže, ki je pod neumornim vodstvom predsednika živinozdravnika g. Rihtarica, je imel lepo uspelo prireditve. Na sporedu je bilo tudi predavanje profesorja Bizjaka o Slovanih in morju. Uvodne besede je izpregovoril predsednik, ki se je v toplih besedah zahvalil vsem onim, ki so sodelovali pri prireditvi.

VOJNIK. Celjsko sokolsko okrožje priredi 20. t. m. ob 15. javni telovadni nastop vseh podelkov na letnem telovadišču vojniškega Sokola. Dopoldne ob 8. bodo okrožne tekme moške in ženske dece iz vseh društev celjskega okrožja. Po telovadnem nastopu bo prosta zabava na vrtu br. Spesa. Čisti dobiček je namenjen izključno zgradbi sokolskega doma v Vojniku, katerega začne graditi društvo že naslednji mesec. Bratje in sestre, iskreno vabljeni!

ZGORNJE PIRNIČE. Nedavno nas je obiskala strahovita nevihta s hudim viharjem in točo. K sreči je toča padala med dežjem, tako da ni napravila preveč občutne škode. Občutno so pa poškodovana vaška pota. Želeti bi bilo, da prizadete osebe v bodoče posvečajo več pozornosti popravil potov kakor doslej. Pri tej nevihti se je pojavila med va-

ščani precejšnja nejevolja zaradi tega, ker se kljub temu, da imamo blagoslovljen zvon, proti hudi uri ni zvonilo. Želeti bi bilo, da bi se v bodoče pri naši cerkve spoštovali stari običaji.

Domače novosti

Naročnik za »Domovino«, »Domovina« za naročnika

je naše staro geslo, zato smo prepričani, da v zadnji številki niste prezrli priloženih položnic. Prejel jo je vsakdo, ki nima za leto še poravnane naročnine. Najboljše je, da opravi vsak naročnik svojo dolžnost takoj, da ima potem mir pred nami in da se mu ne bo treba bati, da mu uprava list nenadno ustavi. Zato plačajte naročnino brez odlašanja! Ker je tudi cena za vse leto malenkostna, jo pogreši lahko vsakdo. Kjer je več družinskih članov, ki vsi bero, potrebno vsoto lahko med seboj zberete in odposljete. Treba je le nekaj dobre volje in čuta dolžnosti. Naročniki naj tudi ne pozabijo, da je pri vseh listih običaj, da se mora naročnina plačati vnaprej. Zato prosimo še enkrat: Plačujte naročnino redno!

Naročniki, ki so poslali naročnino zadnje dni, naj ne smatrajo teh položnic, ki so jih dobili z zadnjo številko, za opomin, ker v tem primeru so se njihova vplačila z našimi položnicami sredi pota križala.

Uprava »Domovine«.

* **Sokoli pri predsedniku vlade.** Predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je v torek sprejel v svojem kabinetu v predsedstvu ministrskega sveta arh. Smiljanica, generala Stajčiča, Todoroviča in dr. Radojeviča, ki so mu kot zastopniki Sokolskega saveza pojasnili nekatere dogodke, ki so se zadnje dni odigrali na področju sokolskih žup v Mariboru, Celju in Ljubljani. Predsednik je pozorno poslušal njihova pojasnila in obljubil, da bo Sokolstvu dano polno zakonsko varstvo.

* **Vojvoda Windsorski bo prišel na Bled.** Najbrž prispe 3. julija. Takrat bodo na Bledu odprli novo igrišče za golf, ki bo namenjeno v prvi vrsti angleškim letoviškim gostom.

* **Sreska skupščina JNS na Jesenicah** je bila nedavno v Novakovi kavarni ob lepi udeležbi. Predsednik dr. Janko Vovk je pozdravil odposlanke, podpredsednika banovinske organizacije podbana dr. Pirkmarjerja, poslanca Iv. Mohoriča in zastopnika političnega oblastva komisarja Brezana. Tajniško poročilo je podal sreski tajnik Lovro Humer, ki je med drugim omenil, da šteje sreska organizacija 14 edinic in več poverjeništev. Podpredsednik banovinske organizacije dr. Otmar Pirkmajer je podrobno orisal prilike v dravski banovini. Njegov govor, ki so mu zborovalci sledili z veliko pozornostjo, je izzvenel v krepko izpoved, da se jugoslovanski nacionalisti zbirajo v krepke vrste. Poslanec Ivan Mohorič se je baval zlasti z gospodarskimi razmerami in omenjal težkoče, ki se delajo industriji v obmejnem radovljiškem srezu. Trditve o izboljšanju gospodarskega položaja so zelo pretirane. Omenil je tudi zapostavljanje Slovenije pri javnih delih. Izvajanja govornikov so zborovalci spremljali z živahnim pritrjevanjem. O poročilih se je razvila razprava, v katero so med drugim posegli Jurij Jeram, Jože Ambrožič, Lovro Humer, Ivan Stana, Fran Babič in drugi. Pri volitvah so bili izvoljeni: predsednik dr. Janko Vovk, podpredsedniki Jože Ambrožič, Valentin Zupan, Valentin Tonejc, tajnik Lovro Humer, njegov namestnik Ivan Trojer, blagajnik Ivan Avsenek, odborniki dr. Maks Obersnel, dr. Ernest Rekar, Fran Babič, Pavel Olip, predsednik mladinske organizacije inž. Fran Baltič. Razen tega pripadajo sreskemu odboru odborniki občinskih organizacij.

* **Dom Jadranske straže v Bakru** bo odprt tudi letos članstvu in podmladku, in to v mesecih juniju, juliju in avgustu. Cene so zelo zmerne. Za članstvo znaša penzija po 32 Din na dan, kolonisti plačajo za tritedensko bivanje 420 Din, ekskurzisti pa dnevno po 15 Din. V domu sta vodovod in elektrika, takoj pod domom je kopališče z raznimi zabavnimi atrakcijami. Hrana je domača, priznana dobra in obilna. Javiti se je čimprej, da bo mogoče ustreči vsem in vsakomur rezervirati prostor. **Prijave sprejema oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru.**

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

»Kaj ti je, Marija?« se je začudil Andrej in jo prijel za roko.

Pobesila je glavo in šepnila:

»Saj moraš vedeti, Andrej, da mi je hudo, ko pojdeš. Tako dolgo te ne bom videla...«

»Potolazi se, Marija,« ji je rekel. »Saj ne bo tako dolgo, pa se bova spet videla.«

»Pojdimo malo ven, Andrej,« se je tedaj oglasila botra. »Tako lep dan je danes, pa se bomo malo sprehodili in se med potjo pogovarjali. Ali ne?«

»Da, res ne bi bilo slabo,« je odvrnil Andrej, čeprav se mu je zdelo, da bi bilo boljše, če bi botra ostala v hiši.

Dan je bil lep, tako lep, kakor bi se bilo hotelo nebo nasmejati mladima človekoma in jima privoščiti vsaj eno veselje od slovesu. Lahna sapa je vela od gozda sem, prvo listje je padalo z drevja. Njive so bile že vse prazne. Tu in tam se je videlo v dolini, kako orjejo kmetje, da bodo za zimo nasejali novega žita. Beli oblaki so se podili po nebu, prihajali izza obzorja in spet izginjali za njim kakor bele jadrnice na jezeru. Vse je bilo tako praznično, tako lepo, pa vendar nekam otožno zaslanjano, poslednji žalosten nasmešek prirode, preden pojde k počitku. In ta otožnost je prevzela tudi Andreja in Marijo. Vsak na eni strani botre sta stopala in skoraj nista izpregovorila besede. Tudi botra je molčala. Nekaj ji je zatezalo grlo, da se ni mogla oglasiti, čeprav bi bila rada rekla kaj veselega, da bi priklicala nasmešek na lica obeh mladih zaljubljenčev, da bi razvedrila še samo sebe.

Pot se je vila po gozdu. Stare smreke, ki so jim veje segale skoraj do tal, so bile po-

mešane z bukvami, ki so izgubljale listje. Vsa tla so bila na drobno poštлана z njim.

Nekje v meji se je splašil zajec. Bog ve odkod je pritekel, obstal nekaj korakov pred otožno trojico, potem pa planil v drugo smer, čez pot, v goščavo.

Samo Andrej ga je opazil. Poklical je Marijo in ji ga hotel pokazati, toda zajec je bil že daleč.

Naposled pa je začela botra priganjati, da bi se vrnili na njen dom.

»Jesti bo kaj treba,« je rekla. »Ali nista nič lačna? Od same ljubezni ni nihče sit.«

Andrej ni odgovoril. Brez besede je obstal in se obrnil, Marija in botra pa sta mu sledili.

Koliko lepega je hotel reči Mariji, koliko tolažilnih besed, pa mu niso prišle na usta. Snoči, ko je šel spat in dolgo ni mogel zatisniti oči, je premišljal, kaj vse ji bo rekel, zdaj pa ni mogel povedati ničesar. In kakor je hrepenel po tem svidenju z njo, zdaj pa ga je vsak trenutek bolel, vsak njen pogled ga je zadel, kakor bi se bil dotaknil hude, boleče rane. Ali ne bi bilo boljše, če se ne bi bil pokazal, če bi bil lepo šel, ali pa če bi bil prišel šele pozno popoldne, ko bi se bil moral kmalu posloviti?

Marija je menda čutila, kaj premišlja. Stopila je k njemu, ga prijala pod roko in mu tiho rekla:

»Andrej, saj vem, kako ti je pri srcu. Vem, kaj te teži. Verjemi mi, tudi meni ni nič boljše, tudi jaz trpim kakor ti. Še bolj! Tebi se ne more nič primeriti, mene pa čaka še bog ve kaj. Poglej, v svet pojdeš, marsikaj boš videl, čeprav vojaško življenje morda ne bo

posebno prijetno. Jaz pa bom morala vsak dan drhteti, da me ne odkrijejo, vsak dan bom morala čakati trenutka, ko bodo prišli pome, ko bom zagledala starše, ki bodo surovi z menoj. Vem, očitali mi bodo, vse mi bodo rekli, česar se bodo spomnili, pa bom morala molčati. Takšna je pač usoda. Kdo se je more ubraniti? Toda boriti se je treba z njo. Nič ne pomaga, vsak človek ima težave in življenje brez njih je dolgočasno, pusto. Samo upati je treba in imeti zaupanje vase. Vidiš, dostikrat se zgodi, da me v trenutku prevzame strašna bolečina, ko premislim, kaj vse je na meni. In nato mi je boljše. Vero vaje imam. Tudi ti moraš tako storiti, Andrej. Morda ti prvič ne bo pomagalo, morda se ti bo zdelo vse samo jalova tolažba, pa ni tako. In name moraš misliti, zmernom Andrej. Vse si mi. Morda celo preveč. Nikoli ne pozabi tega. In kadar ti bo hudo, se vselej spomni name. Reci si: »Zaradi nje moram biti močan! Tudi njej ni nič boljše kakor meni. Videl boš, kako to pomaga. Kar srce ti bo olajšalo!«

Andrej jo je hvaležno pogledal in ji stisnil roko. Mislil je, da bo moral on njo tolažiti, da ji bo moral on dati moči za čase, ki jo čakajo, toda zgodilo se je prav narobe. In hvaležen ji je bil, da se je zgodilo tako.

»Marija,« ji je skoraj šepnil, »ne bom te pozabil. Prva misel mi boš vsako jutro, poslednja vsak večer. Koprni bom po tebi, v sanjah te bom gledal. Vem, mnogo bom moral potrpeti. Doslej sem bil zmernom prost in delal sem, kar sem hotel, zdaj pa ne bo več tako. Vidiš, to me najbolj skrbi...«

(Dalje.)

Vseeno - kakšen je predmet.

Kar koli je treba očistiti — Vim čisti vse: boljše in navadnejše! Vim vsebuje drobno zmlete substance, ki posebno delujejo in razkrajajo. Te omeščajo nečistočo, tako da se jo zlahka popolnoma odstrani, ne da bi se predmet poškodoval. Vim je zelo varčen v uporabi in zares vreden svoje cene.

VIM čisti vse

* Pri izgredih pri Prihovi je bil ubit visokošolec Dolinar. O tem je izdala banska uprava poročilo, ki so ga objavili ljubljanski dnevnik. Poročilo pravi med drugim, da so v zvezi z demonstracijami ob priliki prihoda predsednika JNS Petra Živkovića v Maribor, Konjice in Celje 8. t. m. zvečer na državni cesti blizu Prihove pristaši JNS, okrog 15 po številu, iz zasede napadli dva avtobusa, ki sta proti Celju vozila pristaše JRZ, po večini visokošolce. Pod obditem napadu so napadeni nadaljevali vožnjo v Celje, pogrešali pa so visokošolca Rudolfa Dolinarja iz Lučin v občini Trati. Naslednjega dne so orožniki našli Dolinarja mrtvega 50 korakov od mesta napada. Dolinar je imel rane po glavi in životu. Nekaj napadalcev je bilo aretiranih. K temu bi pripomnili samo, da bomo več poročali, ko se bo zadeva obravnavala pred sodiščem.

* Požig sokolskega paviljona v Ljubljani. V noči na nedeljo je zločinska roka zažgala veliki godbeni paviljon na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola. Paviljon je zgorel. Banska uprava je izdala o tem poročilo, ki pravi, da je na podlagi policijske preiskave upravičeno prepričanje, da so paviljon zažgali nasprotniki sedanje vladavine z namenom, da bi odvrgli pozornost javnosti od uboja vi-

sokošolca Dolinarja na drugo stran. Policija še vodi preiskavo. »Slovenec« in »Slovenski dom« sta kar naravnost trdila, da so paviljon zažgali ljudje iz nacionalnega tabora. K temu je »Slovenec« še zapisal, da je prišlo v soboto ponoči po požaru in v nedeljo do izgredov po ljubljanskih ulicah. Pravi, da so Živkovičevi plačanci razgrajali po mestu in napadali izprehajalce, ki so nosili slovenske trakove v gumbnicah. Naposled je policija, tako piše »Slovenec«, napravila red in aretirala sedem največjih razgrajalcev, proti katerim se bo postopalo z vso strogostjo zakona. Naša javnost zdaj nestrpno pričakuje sodne obravnave tako glede žalostnega dogodka pri Prihovi, kjer je bil ubit visokošolec Dolinar, kakor glede požiga sokolskega paviljona.

* »Slovenec« je proti strahovanju. Sredi nekega svojega članka je »Slovenec« zapisal te le za sedanjí čas zanimive besede: »Terorju (strahovanju) pa mora oblast napraviti konec, če treba, z najbrezobzirnejšo energijo (odločnostjo), ker se morajo demokracija in demokratične metode vladanja zaščititi za vsako ceno in se morajo bodisi desni, bodisi levi ekstremi v kali zadušiti.« Seveda, ko je »Slovenec« člankar zapisal te besede, se je menda malo popraskal za ušesom in se gotovo

tudi nasmehnil. Naj nam člankar kar jasno pove, kaj je teror in kdo ga izvaja ali ga je izvajal.

* Uprava bolnišnice za duševne bolezni na Studencu pri Ljubljani sporoča, da je zaradi občutno zmanjšanih kreditov prisiljena odpu- stiti znatno število bolnikov v domačo, odnosno občinsko oskrbo. Zaradi istega vzroka bo bolnišnica v tem proračunskem letu sprejemala le tiste bolnike, ki so zaradi nevarnosti bodisi sebi ali svoji okolici nujno potrebni za- vodne oskrbe. Za vsak sprejem je treba prej predložiti zdravniško spričevalo, nato pa bo uprava bolnišnice prosilca pismeno obvestila, ali je sprejem v zavod mogoč.

* Zadnje ostanke velikanske partije čevljev prodaja še Stermecki po 23, 33, 39, 49 Din, prej pa čez 200 Din.

* Mladeniči rekruti, ki ste potrjeni k voja- kom in imate pravico do osvoboditve, skraj- šanega roka službe, čimprejšnjega vstopa v kader, odložitve službe v kadru, informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati! Pojasni- la daje za malenkostno plačilo Per Franc, kapetan v pok., koncesionirana pisarna, Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 dinarjev.

Otto Witt:

SKRIVNOST ZLATEGA RUDNIKA

Kriminalni roman

7

Baltimore je videl pred seboj odgovor tako razločen in oster, kakor bi bil zapisan z ognjenimi črkami: Samo iz amalgamskega rudnika!

To mu je bilo čisto jasno. Amley dela tam vsak dan. Amalgamski rudnik pridobi dnevno deset kilogramov zlata v vrednosti kakšnih tridesetih tisočakov frankov. Na neki način mora Amley ali pa Spero dnevno iztihniti iz rudnika en kilogram dragocene kovine in ga spraviti v nemodski rudnik, ki na ta način pridobi dnevno en kilogram zlata več, kakor bi ga bilo pričakovati iz nemodske rude.

Toda kako je mogoče iztihnati en kilo- gram zlata iz amalgamskega rudnika?

To bo poizkušal Baltimore dognati jutri, ko se odpelje k amalgamskemu rudniku.

Ko se je drugega dne z rudniškim avtom peljal po peščeni, prašni in od solca žareči cesti, ob kateri ni bilo ne drevesa, ne grmiča kjer bi se bilo mogoče malo ohladiti, je temeljito razmišljal o zadevi.

Amley in Spero se lahko poslužujeta različnih sredstev. Neposredna tatvina skoro ni verjetna. Ubrala sta gotovo posredno pot.

Toda katero?

Ravnatelj Walker pač ne pride v poštev. Zanesljivo ni zapleten v sleparstvo. Nasprot-

no, zadeva mu je zelo neprijetna. Toda, kaj je z kemikom, ki je preiskal amalgamsko rudo? Ta bi se bil lahko zlagal, da daje zlatonosni kremenec Amalgamske družbe le deset gramov zlata na tono, v resnici pa ga morda daje dvanajst. Tega zlata bi torej v amalgamskem rudniku ne pogrešali.

Toda saj zlata ne more nihče ukrasti prej, dokler ga ne dobiš iz delavnice že v čisti obliki. A tedaj je spet močno zastražen.

Ostri razum inženjerja Baltimoreja ni prišel naprej.

Pred ravnateljevo vilo je Baltimore ustavil avto. Tam je dobil oba ravnatelja in Walkerjevo ženo pri mali južini.

»Halo!« je vzkliknil gospod Wilson. »Ali ste že končali? To pa je bilo hitro opravljeno.«

Med tem ko je Baltimore pojasnil, da se zadeva ne da tako lahko in hitro razvozlati, je gospa Walkerjeva pripravila prigrizek tudi za gosta.

»Sicer sem že nekaj odkril,« je nadaljeval inženjer, »a hkratu se je vozil tako zategnil da je videti še težavneje rešljiv kakor prej.«

»Pripovedujte!«

»Ne, ne morem, ne smem ničesar povedati. Samo toliko vam lahko izdam: zlato, ki ga v Nemodu pridobijo preveč, izvira iz amalgam-

skega rudnika. Z največjo zanesljivostjo trdim to.«

Učinek teh besed ni izostal.

Oba ravnatelja sta planila pokoncu. »Ali ste ob pamet? To je čisto nemogoče!« je vzkliknil Walker.

»Ni govora o tem,« je pritrdil Wilson.

»Tako je, kakor sem rekel,« je vztrajal Baltimore. »Ali bi lahko malo pregledal rudniške obračune? Toda ker veljam za slikarja, ne morem tega storiti tako, da bi ustrezno videli. Prosil bi vas zaradi tega, da bi mi dali poslovne knjige prineseti v svojo knjižnico, gospod Walker.«

»Prosim, prosim! Sam vam jih prinesem.«

»Glavna knjiga zadostuje,« je izjavil Baltimore. »Potrebujem samo pregleden kratak izvleček o obratovanju v zadnjih osmih mesecih.«

Ravnatelj Wilker se je takoj odpeljal v rudniško delavnico po knjigo, med tem ko sta se Wilson in Baltimore po mali južini odpravila v knjižnico in pri likerju in cigarah čakala na povratek Walkerja.

Knjiga je pokazala, da je rudnik v osmih mesecih delal dve sto dni. Da je bilo predelanih 200.000 ton zlatonosnega kvarca in da je tona vsebovala dvanajst gramov zlata. Po izločitvi zlata je ostanek kremenca obdržal še dva grama na tono. Torej se je moralo pridobiti v tem času 2000 kilogramov zlata. Knjiga je pokazala, da znaša produkcija 1996 kilogramov. Torej le dva kilograma v vrednosti 6000 frankov sta izginila.

»Kakor vidite,« je rekel Wilson, »vaša domneva ni pravilna. Nedostajata samo dva kilo- grama v vrednosti 6000 frankov, kar je po-

* **Ali gospodinja lahko zbira bogastvo.** To se lahko z mirno vestjo potrdi, ako se pomisli na vsoto, ki tiči v dobro ohranjenem zakladu perila. Ako bi se moralo gospodinjstvo vedno znova oskrbovati z novim perilom, bi bila domača blagajna kaj hitro izčrpana. Gospodinja stori zaradi tega vse, kar je mogoče, da ohrani svoje perilo čim dalje časa snežno belo in lepo. Ona dela tako, kakor se je naučila od svoje matere in stare matere, za pranje in nego svojega perila uporablja samo dobro Schichtovo milo znamke »Jelen«.

* **Strela jo je ubila.** Nedavno je privihrala silna nevihta nad okolico Vavte vasi. Med dežjem je padlo tudi nekoliko toče. Huje pa je klestila po hosti južno od Vavte vasi in po Prapročah, kjer je na polju naredila veliko škodo. Večja nesreča pa je zadela v Gornjem Gradšču pri Toplicah Bartusovo hišo. Mlada gospodinja je sedela pri oknu in šivala. Zabliskalo se je in žena je bila mrtva. Zapušča dva otroka in žalujočega soproga.

* **Toča, debela kakor kokošja jajca.** V Polhovgrajskih Dolomitih, posebno okrog Sv. Katarine, Mačkovega grabna in tamošnjih naselij so imeli predzadnji ponedeljek strašno neurje. Sredi popoldneva je začelo liti kakor iz neba. Nato na je pričela padati gosta toča. Hobata in kakor kokošja jajca debela toča je poljske pridelke dobesedno zmlela v nič. Neko kokoš je ubilo sredi dvorišča, ker jo je kos ledu zadela naravnost v glavo. Pobilo je nešteto šip in strešnih opek in drevje je čisto oklestilo. Na več mestih je silni naliv, ki je sledil toči, izpodjedel betonske škarpe in napolnil kleti in nižje ležeče zgradbe z vodo. Oblak, ki se je utrgal nad Polhovgrajskimi Dolomiti, je izpremenil potočke v besneče hudournike. Voda je z vseh strani izpodkopaljala zemljo, drla z neverjetno naglavo v dolino in odnašala s seboj vse, kar je dosegla. Bilo je to neurje, ki ga ljudje že leta in leta ne pomnijo. Pomoč je nujno potrebna.

* **Strela je ubila dve kravi.** Te dni je v Ponikvah pri Dobrepoljah udarila strela v hišo posestnika Zakrajska Franca. Razbila je vse po hiši in nato preskočila v hlev, kjer je ubila dve kravi. Udarec je čutila vsa vas. Istočasno je prišla strela skozi pod v hišo cerkvenika in krojača in je razbila na drobne kose fino ogledalo. Užgala ni.

* **Žrtev streljanja z možnarjem.** Na Primškovem nimajo slovesne procesije na Telovo, temveč naslednje nedelje. Pri tej priliki so fantje kakor vsako leto streljali z možnarjem.

Nesreča pa je hotela, da je naboj smodnika buhnil v fante in tri tako poškodoval, da so jih morali odpeljati v bolnišnico. Najbolj poškodovan je bil Milan Rozman, star 20 let, tiskarski učenec Katoliškega tiskovnega društva v Kranju. Rozmanu tudi v bolnišnici niso mogli pomagati, zato so ga prepeljali domov, kjer je umrl. Oblastvo naj bi strogo nastopilo proti tej razvadi, ki terja vsako leto toliko žrtev.

* **Sama se je operirala.** Pred dnevi je umrla v bolnišnici v Karlovcu 26-letna Bara Horvatin iz Jurkovega sela, ki si je pred tedni napravila cesarski rez. Za njeno usodo so se zanimali zlasti zdravniki, ker je bil to menda edini primer pri nas, da si je s tako težavno operacijo pomagala ženska pri porodu sama. Pred operacijo je izpila dva litra vina, potem je pa odšla v bližnji gozd, kjer se je operirala. Srečno je porodila in skrila otroka v gozdu. V bolnišnico so jo prepeljali šele čez 20 dni.

* **Toča je v soboto napravila silno škodo** po vzhodnem delu velenjske občine. Najbolj sta prizadeti vasi Bevče in Šalek. Žalosten je pogled na hmelj, vinograde in sadno drevje. Oblastva bodo morala zmanjšati davke.

* **Vihar je podiral zgradbe in drevje.** V soboto je divjala po hrastniški dolini huda nevihta. Vmes je padala toča. Vse je spremljal silen vihar, ki je razkrival hiše in podiral drevje. Posebno veliko škodo je napravil na polju in v gozdu na Brinici. Podrl je med drugim posestniku Majcnu kozolec. Posebno grozen je pogled na razdejani gozd pri Igričnikovi skali. Pri kemični tvornici je silni piš razkril več streh ter podrl leseno barako. Razkrite strehe pri kemični tvornici so šli takoj po nevihti pokrivat zidarji in drugi delavci. Med njimi je bil tudi 23-letni zidar Josip Miklavčič, ki mu je na mokrem spodrsnilo, da je padel skoro 10 m globoko na cementna tla. Poklicali so takoj zdravnika dr. Vidmarja, ki je ugotovil, da si je nesrečnež natrl lobanjo in dobil hude notranje poškodbe. Odredil je takojšen prevoz z avtomobilom v celjsko bolnišnico, kamor ga je tudi sam spremljal. Žal mu ni bilo več mogoče pomagati in je umrl.

* **Strašno neurje je opustošilo konjiško okolico.** V soboto se je nad južnovzhodnimi obronki Pohorja utrgal oblak. Silen naliv je na mah preplaval Skomarje, Resnik, Kuniundo, Padeški vrh in Planino. Med ploho se je vsula tudi toča, ki je napravila veliko škodo. Velike množine vode so kar sproti od-

našale zemljo s posevki vred v dolino. Hudourniki so razdirali ceste, podirali žage, brvi, mostove in jezove. Voda je odnesla več vozov, naloženih z deskami. Od žag je odneslo več sto kubičnih metrov lesa. V pol ure je bila banovinska cesta, ki drži od Vidmarja mimo Preskarja, vsa pod vodo. Tudi v Zrečah in Radanji vasi je škoda velika. Voda je odnesla še prav posebno veliko množino sena. Pomoč je nujno potrebna.

* **Smrten padec v nezavarovan požiralnik.** Lani je banska uprava očistila požiralnik Jačko v Logatcu. Vsa dela je vodil poseben režijski odbor, ki je okoli 20 m globokega požiralnika posekal vse drevje in grmovje, zaradi česar so že takoj takrat protestirali mnogi proti temu, odnosno predlagali, naj se požiralnik zavaruje, ker se lahko pripeti nesreča. Toda omenjeni odbor se na proteste ni oziral. V soboto so se igrate tri deklice na travniku poleg požiralnika. Ker rasejo tam jagode, jih je šla 8-letna Sokoličica, Bernarka Žustova nabirat. Pri tem ji je spodrsnilo in padla je preko skal v požiralnik Jačko in utonila. Tragična smrt je globoko pretresla vse Logatčane, ki iskreno sočustvujejo z bridko prizadetimi starši, ki so izgubili edinko. Sokol je namesto venca svoji pripadnici izročil večjo vsoto, ki so jo darovali vsi pripadniki društva. Krsto so Sokoličice naravnost zasule s cvetjem, ki ga je mala pokojnica tako ljubila. Na zadnji poti jo je spremila vsa sokolska deca. Prizadetim staršem izreka iskreno sožalje, odločilne činitelje pa prosimo, naj požiralnik zavarujejo, da bo ta žrtev požiralnika zadnja!

* **Življenja se je naveličal.** V Dolgem brdu pri Kolovratu se je posestnik Maček, gospodar krasno urejene kmetije, ustrelil s samokresom v glavo in takoj izdihnil. Kaj je gnalo v smrt premožnega posestnika v najlepši moški dobi, ni znano. V oporoki je zapisal samo to, da ne more več živeti. Ob njegovem grobu žaluje žena in devet nedoraslih otrok, katerim je bil pokojnik dober oče.

* **Otrok je utonil v potoku.** Te dni se je utrgal oblak nad Lopato pri Celju. Ko se je zvedrilo, je šel posestnik Koštomaj z ženo gledat na polje, kako škodo mu je naredilo neurje. Za njima so šli njuni otroci, štirje fantki in 20 mesecev stara Anica. Pot je držala ob potoku Sušnici, ki je narasel ob neurju za okrog dva metra. Mali Anici pa je naenkrat spodrsnilo in je padla v narasli potok, kjer je utonila. Deklica je tako hitro izgubila v vodi, da ji niso mogli pomagati.

sledica manjših napak v delavnici. V Nemođu pa so v istem času producirali višek 200 kilogramov v vrednosti 600.000 frankov. Vaša domneva je torej brez vsake podlage.

»Že, že. Kaj pa, ali ni morda kemik slabo preiskal rudo?«

»Kaj pa, če sta bila kontrolni in rudniški kemik dogovorjena?«

»Čisto izključeno. Zlatonosni kremenec je bil poslan v preiskavo desetim do dvanajstim kemikom, ne da bi rudniški kemik to vedel.«

Baltimore je zmajal z glavo. Zadeva mu je postajala čedalje zagonetnejša.

»Kaj pa Amley?« je vprašal. »Kakšno opravilo pa ima v rudniku?«

»Reparaturo.«

»Ali stroje popravlja?«

»Ne. Skrbeti mora, da so vse lesene naprave v redu. To so žlebovi, cevi, banje in nekatero druge lesene reči.«

»Ali lahko pri tem delu kaj odnese?«

»Iz naših analiz in knjig je razvidno, da nedostajata le dva kilograma. Torej ni krađel,« je pojasnil Walker, a Wilson je pristal:

»Kaže, da ste na čisto napačni sledi, dragi gospod Baltimore.«

»Sicer je tu zlato nemogoče krasti,« je nadaljeval Walker, »recimo pa, da ga le krađejo. A kako ga morejo potem vtihotapljati v nemodski rudnik. Ne, ne, to je nemogoče, gospod Baltimore. Na napačno sled se zašli.«

»Samo počakajte,« je menil Baltimore. »Ali bi mogel videti Amleyja?«

»To bi gotovo zbuhalo pozornost, ker vas imajo tukaj za umetnika, gospod Baltimore,« je dejal Wilson.

»Ali bi me ne hoteli spremljati, gospod Walker, če se zdaj popeljem naprej? Peljala bi se mimo rudniških zgradb in če nama bo naključje naklonjeno, ga bova morda srečala.«

»Prav, prav.«

Walker in Baltimore sta se odpeljala k rudniški delavnici in tam obstala.

Imela sta srečo. V trenutku, ko je Walker stopil iz avtomobila in se poslovil od inženjerja, je stopil mimo delavec, noseč nekaj desk na ramah.

»Tale je,« je zašepetal Walker.

Baltimore si je ogledal moža. Videti je bil kot navaden delavec. Imel je visoko postavo in temno polno brado.

Tedaj pa je opazil Amleyjevo levico, s katero je držal deske na ramah, in se zdrznil, kajti Amley je imel na levici le štiri prste.

Klopotača

Inženjer ni rekel Walkerju ničesar o svojem odkritju. Poslovil se je kratko, ga zaprosil, naj pride v Nemođu, da si bo ogledal njegovo sliko, in hitro je izginil njegov umetniški klobuk v megli gostega prahu.

Toda pod umetniškim klobukom so napeto delovali Baltimorejevi možgani.

Niti za trenutek ni dvomil, da ni Amleyjev prst tisti, ki ga je pred dvajsetimi leti našel v comistonskem rudniku. No, potem pa je Amley vendarle tudi lopov. Bilo mu je žal zanj zaradi njegove lepe in ljubezive hčerke.

Torej proti Speru in Amleyu se bo treba boriti. Naj se varujeta, kakor se hočeta, po-

magalo ne bo nič. Njunemu poizkusu sleparstva bo prišel do živega.

Baltimore je tudi spoznal, da ne sme časa zamuditi. Naslednjega jutra je dal po nekem zamorskem dečku zanesti svoje slikarske potreščine — stojalo, velik solnčnik, skrinjico z barvami in drugo — na prostor, ki mu ga je pokazala Ana in kjer je palica še stala zapličena.

Začel je slikati pokrajino na platno. Delal je najprej črtež. Solnce je čedalje huje žgalo. Baltimore se je oziral okrog, da bi videl, če Ana že prihaja. Saj mora kmalu priti, ker silni vročini okrog poldneva se vendar ne bo izpostavljala.

Bilo je okoli polenajste ure, ko je zaslišal peketanje konja in je v dalji še nerazločno opazil jezdeca. To bo Ana. Ni se motil. V nekaj minutah je razločno videl levo jahalko. Pomignila mu je v pozdrav z jahalnim bičem in zavila na dvorišče, kjer ji je hlapčič pomagal s sedla in poskrbel za konja.

Baltimore ji je stopil naproti in ona se mu je približala po rdečerumenem žarečem pesku z gibkimi, majhnimi koraki.

»Gospod slikar,« je rekla, »kako napredujete?«

»Hvala. Ali je kaj novega?«

»Ne, prav za prav nič. Ko sem predčerašnim prišla domov, majorja ni bilo doma. Mislim, da je bil na svoji običajni ježi. Ko se je vrnil, sem mu dala očrtano šipo. Tedaj pa se je razjezil, češ da ni dobro zarezana. In jo je vrgel skozi okno.«

»Seveda je besnel, ker se je njegov načrt izjalovil.«

* **Huda prometna nesreča.** Na cesti med Rogatec in Stoprcami sta v nedeljo na strmem klancu tresčila skupaj avto nekega trgovca iz Ptuja in neki kolesar. Smrtno ponesrečenega kolesarja so spravili k bližnjemu kmetu. Nato je lastnik avtomobila, čeprav je bil laže ranjen, vozil dalje ter obvestil o nesreči orožništvo v Majšperku in tam mudečega se zdravnika dr. Pečeta, ki je nudil ponesrečenemu prvo pomoč. Kolesarja, pri katerem so našli vojaško legitimacijo z imenom Golob Ivan, so odpravili v Rogatec in dalje v celjsko bolnišnico, kjer je umrl.

* **Smrt pod vozom.** Nedavno je peljal po cesti med Jaršami in Domžalami posestnik Franc Juteršek iz Loke pri Smartnem v Tuhinju butare v Domžale. Ker je baš privozil vlak, sta se mu konja splašila. Juteršek je skočil z voza, pri tem pa sta ga konja zbila pod voz, da mu je šlo kolo čez prsni koš in je mož kmalu izdihnil.

* **Truplo neznanega moškega** so našli pri brodu v Crncih nad Apačami v murskem rokvu. Istovetnosti ni bilo mogoče ugotoviti. Gre za moškega, starega okrog 35 let. Na sebi je imel obleko sivkaste barve.

* **Otrok je v mlaki utonil.** Posestnik Rakuša Ivan v Kunovi pri Negovi v Slovenskih goricah ima nedaleč od hiše izkopano jamo za nabiranje deževnice, ki je navadno pokrita z lesenim pokrovom. Te dni pa je nekdo pokrov odnesel v stran, kar je imelo za posledico, da je v mlako padel 2-letni viničarski sin Franc Flajsinger iz Kunove in utonil.

* **Ze drugič mu je strela ugonobila viničarja.** V Poljčanah so imeli te dni nevihto. Zlasti je razsajala v okolici Makol. Hudourniki so odnašali zemljo z vinogradov in napravili mnogo škode. Med nevihto je udarila strela v viničarjko posestnika Kolarja Antona v Motanji vasi pri Makolah. Vaščanom se je posrečilo obvarovati pred požarom edino klet. Viničarja je bila skoraj nova. Prejšnjo je pred štirimi leti prav tako pokončala strela.

* **Kača s tremi glavami.** Te dni je našel neki kmet v gozdu pri Semovcu, občina Bartolovec, kačo nenavadne oblike in s tremi glavami. Praznoverni ljudje so v strahu, da ne bi ta nestvor prinesel nesreče v deželo, kačo ubili in sezgali.

* **Strela je zažgala.** Med nevihto te dni je udarila strela v lipo tik hiše pri Kukuriču, po domače Sesečanu na Vrhu blizu Sv. Jerneja pri Ločah. Z lipe je preskočila na hišo in jo zažgala. Iz sob so rešili večino pohištva. Istočasno je udarilo pri Škrablovih. Domači niso

niti opazili, da jim streha gori, ker so gledali ogenj pri Kukuriču. Sreča je bila, da je streha iz opeke, ker so potem ogenj kmalu zadušili.

* **Smrtna žrtev eksplozije.** Služkinja tvorničarja Strosa v Ptuju 50 letna Ivana Pfeiferjeva je po nesreči v ponedeljek zvečer z gorečo svečo zažgala velik sod bencina, ki je bil na hodniku pod stopniščem v klet. Nastala je silna eksplozija. Pfeiferjevo so prepeljali v bolnišnico, kjer je kmalu umrla. Ranjenih je bilo še več ljudi, ki so stali na Tyrševem trgu, kjer je Strosova hiša. Štiri izmed njih so morali prav tako prepeljati v bolnišnico.

* **Smrt zaradi zastrupljenja krvi.** V bolnišnici v Murški Soboti je umrl za zastrupljenjem krvi brivski pomočnik Pučko Rupert, sin železničarja v Gornji Radgoni. Pred dnevi je padel s kolesa in dobil majhne poškodbe, katerim pa ni posvečal dovolj pažnje, dokler se niso pokazale posledice, da je moral iskati zdravniško pomoč, ki je ugotovila zastrupljenje krvi. Bil je odpeljan v bolnišnico v Murški Soboti, toda bilo je prepozno.

* **Dva požara.** Na Klopcah pri Slov. Bistrici je zgorel posestniku Janezu Lipoglavu hlev z vsem gospodarskim orodjem, vozovi in stroji. Sumijo, da je bil ogenj podtaknjen. Istega dne je zgorelo gospodarsko poslopje posestniku Maksu Strmčniku v Sv. Vidu. Tudi tu je najbrž podtaknila ogenj zločinska roka.

* **Huda toča** je prihrumela s strahovitim viharjem v soboto popoldne od Griž proti Šeščam in je popolnoma opustošila za kilometer širok pas preko Sv. Lovrenca med Latkovo in Dolenjo vasjo tja do Kaple vasi. Od lepih hmeljnikov štrle le gole hmeljevke, žito je zbito v zemljo, vsa tako lepo obetajoča sadna letina leži na tleh.

* **Tragična smrt mladeniča v vodi.** Te dni so opazili ljudje v Selščici pri tako zvani Soteski truplo neznanega moškega. Utopljenca so potegnili iz vode. Po papirjih, ki jih je imel pri sebi, so dognali, da gre za posestnikovega sina Franceta Gartnerja iz Stirpnika, občina Selca. Mladenič je štel 33 let. Domnevajo, da je napravil samomor zaradi nekkih zapletenih ljubezenskih zadev. Ni pa tudi izključeno, da je postal žrtev nesreče.

* **Strela je užgala.** Predzadnji terek je tresčilo v gospodarsko poslopje posestnice Stokovnikove Elizabete v Polžu pri Novi cerkvi. Poslopje je bilo leseno in je zato hitro zgorelo. Zaradi močnega ognja se je vnela tudi stanovanjska hiša, ki je bila oddaljena od gospodarskega poslopja kake štiri metre. Po-

leg obeh poslopij je zgorelo tudi več gospodarskih strojev, vozov in drugih premičnin. V tej hiši ni stanovala lastnica sama, ampak najemnik Kresnik Jožef in njegova družina.

* **Strela je ubila cerkovnika med zvonjenjem.** Pri podružnični cerkvi sv. Janeza v teharski župniji je cerkovnik Ivan Zohar med nevihto zvonil. Nenadno pa je udarila strela in zvonjenje je utihnilo. Domači so šli gledat pod zvonik in so našli Zoharja mrtvega. Rajniki je štel 36 let in zapušča ženo in dva manjša otroka.

* **Smrtna nesreča mladega orožnika.** Z dolenskim vlakom se je v petek pripeljal iz Ljubljane v Novo mesto 28-letni orožniški kaplar Anton Banič, uslužben pri somborski orožniški četi. Orožnik, ki je bil doma iz Vrhpolja, je iskal v mestu vozilo, s katerim bi nadaljeval pot v domačo vas, kamor je šel na dopust. Naključje je hotelo, da je med potjo naletel v Kandiji na svojega starega znanca, 24-letnega Petra Slabeta, uslužbenega kot šoferja pri pleterskem samostanu. Šofer Slabe je baš pripeljal po cesti s samostanskim traktorjem, kateremu je bila priklopljena velika prikolica s kabino. Ko se je proti večeru vračal v Pleterje, je povabil orožnika Baniča, naj prisede v prikolico, v kateri so bili tudi še štirje delavci. Banič je bil vesel te ponudbe in je stopil v kabino prikolice. Na ostrem zavoj pri Gor. Gradišču pa je šofer izgubil oblast nad volanom. Težki traktor se je prevrnil v nekaj metrov nižji potok in potegnil za seboj tudi prikolico. Delavce, ki so bili v zadnjem odprtem delu prikolice, je pri padcu vrglo več metrov daleč preko potoka, orožnik Baniča pa, ki je bil v zaprti kabini, je pritisnil težki traktor s tako silo, da mu je zdrobilo prsni koš in zmečkalo glavo. Bil je na mestu mrtev. Delavci in šofer so dobili le lažje poškodbe. Dognalo se je, da Slabe sploh ni imel šoferskega iznita.

* **Mater je zabodel.** Ko sta prišla nedavno zvečer posestnikova sina, brata 36-letni Vanček Ivan in 30-letni Alojz domov v Žabljek, se je vnel med njima hud prepir. V vinjenem stanju je mlajši brat očital starejšemu, da nič ne dela. Beseda je dala besedo, dokler se brata nista dejansko spoprijela. Naenkrat se je zablskal v rokah mlajšega oster nož. 70-letna mati je pristopila, da ju pomiri. V tem trenutku pa je zamahnil Alojz in zadel mater z nožem v prsa. Prizadejal ji je močno rano. Dokler si ne opomore, je ne morejo prepeljati v bolnišnico.

»Da, da, tako bo.«

Ana se je približala slikarskemu stojalu in se zagledala v črtež.

»Vi rišete kakor resničen umetnik!« je vzkliknila.

Z velikim zanimanjem je opazovala njegovo delo.

Zdajci se je zdrznila.

»Čujte...« je rekla in prisluhnila.

Tudi Baltimore je prisluhnil. Slišalo se je kot šumenje suhega listja. Pogledala sta na vse strani, a nista videla ničesar. Šum je dozdevno prihajal izpod ploščatega kamna, ki je ležal tik slikarskega stojala.

»Ali ste vi položili ta kamen semkaj?« je vprašala.

»Kakšen kamen?«

»Tale,« je pokazala na kamenito ploščo, ki je kakor miza počivala na treh kosih kremenca.

»Ne.«

»Tega kamna včeraj še ni bilo tu!« je poudarila Ana.

Nenadno je postal šum močnejši in kačja glava z opletajočim jezikom in bliskajočimi se očmi se je pokazala.

»Bežite!« je zakričala Ana. »Bežite, kolikor morete. To je klopotača.«

Oba sta zbežala proti hiši in sta si oddahnila šele pri vratih. Vstopila sta. Od strahu in groze trepetajoča je Ana dejala:

»To je Sperovo delo.«

Baltimore se je kljub vsemu smehljaj.

»Mislim, da morda te zadeve le ni pripisati Speru,« je dejal.

O, prav gotovo. Kdo pa naj bi položil kamen tjakaj? Nihče drug nima interesa na

tem. In kako naj bi sicer prišla klopotača sem?« Še nikoli niso videli teh kač v tej pokrajini.«

»Ali ne žive te živali tukaj?«

»Ne. Le Spero ima eno. Zakaj jo potrebuje, ne vem. Danes se bo izgovarjal, da mu je ušla. Ali stavite z menoj, da bo tako rekel?«

»Kača bi vendar lahko zapustila svoj prostor pod kamnom že pred mojim prihodom. Bil sem tam že od osmih zjutraj.«

»Ne. Te živali ležijo mirno v svojih skrivališčih, dokler se ležišča močno ne ogrejejo. Klopotača se pokaže šele, ko ji solnce zadosti ogreje skrivališče.«

Baltimore se je zgrozil.

»Spero je torej cel vrag,« je rekel.

»Da, nevaren človek je. Toda dokler ne ve, da sem tudi jaz poučena o njegovem lopovstvu, se meni osebno ni treba bati ničesar. Ona reč s citronastim diamantom je bila naperjena le proti vam, čeprav bi mu seveda ne bilo prav nič žal, če bi noleg vas še kakšna druga oseba izgubila življenje.«

»Vi ste pogumna mlada dama, gospodična Amleyjeva,« je menil Baltimore.

»Hočem pomagati, da pride resnica na dan in da bo z mojega očeta padla senca suma. Zavoľjo tega vas bom podpirala, kolikor je v moji moči.«

Inženjer se je zagonetno smehljaj. Močno je dvomil, da bi bilo mogoče zbrisati vsak sum proti Amleyju. Gledal pa je mlado deklico z veselimi občudovanjem.

»Pa še nekaj drugega sem odkrila,« je nadaljevala Ana. »Tega vam še nisem povedala

samo zato, ker me je zgodba s kačo tako razburila.«

Pismo

Začuden jo je Baltimore pogledal.

»Nov napad morda?« je vprašal.

»Ne. Je to stara zgodba. Padlo mi je na um, da bi vam morda ta reč koristila pri vaših preiskavah.«

»Resnično sem radoveden. Prosim, povejte mi, za kaj gre.«

»A ne smete pozabiti, da sem o nedolžnosti svojega očeta neomajno prepričana... Kakor sem vam že povedala, je Spero že pred enim letom prišel k nam. Svoj prihod je najavil s pismom. Sicer nimam pojma o vsebini pisma, a opazila sem tedaj, da je bil moj oče silno vznemirjen, ko ga je prebral. Slišala sem ga godrnjati: 'Pride le naj, a jaz tega ne storim, ne storim...' Nato je pismo zažgal. Naključje pa je hotelo, da je košček pisma zletel skozi okno v verando naravnost v moje naročje. Pobrala sem ga in shranila. Zelo sem to storila, si sapa ne vem razložiti. Spoznala sem tako Sperovo pisavo.«

»Ali imate še tisti košček pisma?« je vprašal Baltimore z glasom, ki se mu je poznala velika radovednost.«

»Da. Včeraj sem se domislila, da bi se vi morda zanimali zanj. Poiskala sem listič in ga prinesla semkaj.«

Inženjer je veselo vzkliknil.

»Imenitno!« je rekel.

Ana je odprla ročno torbico in poiskala v njej dolg, ozek košček ošabnega papirja.

»Prosim,« je rekla. »Če si boste s tem kaj pomagali.«

*** Grozna družinska žaloigra na Jesenicah.** Na Jesenicah se je pripetila strašna žaloigra. Tovarniški delovodja Eran Kerstein star 33 let, je na Spodnjih Jesenicah ustrelil 51 let staro Mileno Stegujevo, ranil njeno 30 letno hčerko Branko in nato še sebi pognal krogljo v glavo, da je bil takoj mrtev. Go. Stegujevo so prenesli nazaj v hišo, hčerko pa prepeljali v bolnišnico bratovske skladnice. Tako Kersteinova kakor Stegujeva družina sta na Jesenicah priljubljene in spoštovani, zato je strašna žaloigra napravila tem globlji vtis. Že pred 10 leti se je Kerstein vnel za go. Stegujevo. Njen mož, poštni in brzojavni mojster Stegu, se je ločil od žene in živi zdaj v Zirovnici. Ga. Stegujeva je spočetka podlegala vplivom Franceta Kersteina, zadnje čase pa se ga je zavoljo njegovega silno vznemirljivega značaja izogibala. Otožen in sam vase zaprt je hodil okrog, dokler ni izvršil strašnega dejanja. Ga. Stegujeva je kmalu potem izdihnila, med tem ko rana njene hčerke ni smrtno nevarna.

*** Ljudi je pomlajeval in knjige kradel.** Zagrebčan je kar mesec dni zdravil lažni zdravnik Salih Džaferović. Mož je imel zdravila za vse bolezni in se je bavil celo s pomlajevanjem. Pa se je zgodilo, da je Džaferovićeva gospodinja Marija Tomuradova opazila, da ji je zmanjkalo kar 40 knjig. Zasmila je, da jih je ukradel njen podnajemnik. Izvršila je na lastno pest preiskavo in našla tudi pričo, ki je podjetnega možaka videla, kako je nosil iz hiše zavitke. Pozanimala se je še za življenje tega podnajemnika in ugotovila, da so v velikem številu zahajale k njemu mlade žene in dekleta, ki jim je dajal neke korenine in druge stvari. Gospodinja je stopila na policijo, kjer je vse povedala. Salih Džaferović so aretirali. Pa so obzirni v Zagrebu, kajti sodniki so možaka obsodili samo na pet mesecev zopora pogojno na leto dni.

*** Sina in njegovega tovariša pobil s sekiro.** Predzadnjo nedeljo popoldne se je vršilo na kegljišču gostilne Jožeta Remica na Zg. Brniku kegljanje gasilske čete za dobitke. Po kegljanju je na dvorišču gostilne ostalo še več pivcev, med njimi 44letni posestnikov sin Vidmar Janez, ki je prej pri kegljanju opravljal blagajniške posle. Pozneje so šli gostje v gostilno in tam so Vidmar Janez, Dobnikar Jože in Bostič Jakob začeli kvartati. Zatopljeni v karte so igrali vso noč do jutra. Zjutraj pa je prišel v gostilno Janezov oče Vidmar Jože ter prosil sina, naj gre domov delat. Sin pa očeta ni ubogal, marveč je dalje kartal. Očetu je kupil še za 2 Din žganja, nakar je oče odšel domov. Čez nekaj časa je spet prišel sina iskat. Ob tej priliki je popil 7 desetink vina. Vse prigovarjanje sinu, naj gre iz gostilne, pa je bilo zaman. Tretjič je razdraženi oče prišel po sina ob 11. dopoldne in pod sukničjem je imel sekirico. Tedaj je Dobnikar spal za mizo v gostilni, sin Janez pa v kuhinji. Ko je oče Vidmar pridivjal v gostilno, je tam udaril s sekiro najprej Dobnikarja enkrat po glavi, nato pa v kuhinji dremajočega sina dvakrat, tudi po glavi. Sin Janez je dobil smrtno nevarne poškodbe. Vidmar Janez se je še zavlekel v 30 m oddaljeno hišo svoje ljubice Zormanove Ivanke, nato pa so poklicali iz Cerkelj zdravnika dr. Bohinjca, ki je ranjenca za silo obvezal in poslal v bolnišnico. Napadalca so cerkljanski orožniki aretirali. Ko je pa Vidmar svoj zločin spoznal, se je pričel kesati. Za povod je navajal razdrapano družinske razmere.

*** Cerkvena tatvina.** V cerkev pri Sv. Petru, občina Košaki, je bilo te dni vlomljeno. Tatovi so ukradli iz oltarja dva keliha, ciborij, dva relikviarja in tri posodice za sv. olje.

Listnica uredništva

Onim, ki bi radi v Francijo. Nedavno smo prinesli vest, da se v Franciji spet laže dobi velo in da bi se morda spet več tisoč naših deincev tam zaposlilo. Toda ukrenilb se ni še nič. Kdor ima v Franciji kakšnega znanca, naj se obrne nanj, da si bo na jasnem, kako se zdaj z delom v Franciji.

Dopisov z grdimi osebnimi napadi ne objavljamo.

Pod morjem hočejo kopati zaklade

Prvič v zgodovini človeštva bodo zdaj poizkusili poiskati zemske zaklade pod morskim dnom. Blizu ameriške obale že vrtajo pod morjem, da bi morda tam našli petrolej. Angleški strokovnjaki pa se ukvarjajo z načrtom, da bi na zahodni obali Anglije poiskali pod morskim dnom sklade premoga.

Vse to se čuje skoro kakor pravljica. Mislite si, da kar naenkrat nad morskno gladino zraste gozd vrtnih stolpov, skozi katere se ogromni svetri zajedajo pod morjem v osrčje zemlje skozi plasti, katere so doslej morda že na milijone let mirno počivale. Skozi te vrtnice stolpe pa bo pritakal na beli dan petrolej in se stekal v odvodne naprave, katere ga bodo vodile naprej v čistilnice ob obali. Tudi premog bodo morda na ta način spravljali na vrh zemlje. Spodaj globoko pod morjem bodo vrtali živi ljudje v zemljo in iz nje vlačili črne zaklade.

Sloveči poznavalec globokega morja kapitan Lake je že napovedal, da bo prišel čas, ko bodo ljudje dobivali svoje sirovine izpod morskega dna. Mož, ki je dolga desetletja dvigal potopljene zaklade izpod morja, s čimer si je zaslužil milijonsko premoženje, je trdno prepričan, da pravi morski zakladi niso skriti v potopljenih starih ladjah, marveč globoko pod blatom in eskom. Prav gotovo je res,

da se zakladi zlata in drugih rud in rudnin ne raztezajo le pod suho zemljo, marveč tudi pod morjem. Ker pa morje pokriva veliko večino zemeljske površine, je jasno, da je pod morjem skrilih mnogo več zakladov kakor pod suho zemljo.

Sicer pa je njegovo prepričanje zlasti glede zlata tole: Ne bo treba iti niti posebno globoko, da bodo ljudje pod morjem našli zlato in ga začeli pridobivati. Tisočletja dolgo so reke oplakovale zemljo in tiste njene plasti, ki so bile polne zlata. Tako so reke vsa ta tisočletja znosile s seboj v neizmerno morje tudi množine zlata. Pod morskim dnom so skrite starodavne struge rek, kjer še nikdar nobena človeška roka ni iskala zlatega prahu in zlatih zrn. Tudi petrolej in premog sta najbrže prav blizu obale in niti ne pregloboko. Priprave bodo seveda težavne in nevarne, toda tja dol se bo upala mladina, kakor si je tudi mladina osvojila z letali zračne višave.

Lake torej pravi, da bodo priprave za to delo silno težavne. Glavna reč je seveda, kako naj človek dobi tak stroj, ki bo namestu njega in zanj pregledal morskno dno. Tak stroj pa je že znašel učenjak Charles Piggot. Seveda še davno nismo tako daleč, da bi že lahko govorili, da se bodo Lakejeve napovedi kar jutri uresničile. Vsekakor pa so ljudje začeli vrtati in bodo morda uspeli.

Strašne borbe s sestradanimi podganami

Zadnja leta so razne razbojniške tolpe s svojimi ladjami prihajale k samotnim otokom Aleutom in pobijale tjulne, s čimer so delale nepopravljivo škodo. V borbi proti tem škodljivcem je postavila ameriška vlada na nekaterih otokih straže. Na otoke pošilja stare, žilave, samote vajene može z Aljaske. Njihova naloga je, paziti, da se spoštujejo mednarodne pogodbe in da jih spoštujejo tudi roparji s Tihega morja. Te straže ostanejo navadno vse poletje na svojih mestih, jeseni pa jih odpeljejo. Lanske jeseni pa parnik »Champlain« zaradi viharja in pozneje tudi zaradi ledu ni mogel do skalnatega otoka, kjer je bila straža treh mož. V tem ni bilo nič hudega, kajti straža je imela zalogo živil za pol leta. S parnika so straži sporočili, da pridejo ponjo pomladi, ko bo ugodnejše vreme.

Pa so prišle na otok podgane z nekega parnika in se silno razmnožile. S to nadlego so se kmalu seznanili stražarji. Vsake štiri ure so se morali izmenjati, da so ubranili živila in celo sebe pred požrešnimi podganami. Srečno bi bili prestali tudi to preizkušnjo, da jih ni zadela nesreča. Nekega jutra sta se dva odpeljala s čolnom na morje loviti ribe.

Mac Olsen je ostal na otoku sam. Kar je prihrumela nevihta in razburkano morje je treščilo čoln ob skalo, da sta oba Olsenova tovariša utonila.

Podgane so kmalu zavohale, da imajo proti sebi samo enega sovražnika, ki ne bo mogel noč in dan stati na straži. V svoji požrešnosti so začele v celih krdelih napadati stražarjevo bivališče. Ubogi mož ni mogel več kljubovati njihovim napadom. Iz kosov razbitega čolna je postavil ogrodje in obesil nanj mrežo, kamor se je umaknil podganam. S seboj je vzel tudi nekaj živeža. Okrog kolov na tleh je napravil iz nepremočljive plahte koritca in jih napolnil s petrolejem, da bi podgane ne mogle do njega.

Tako je nesrečnež preživel več tednov v neprestanem strahu, da bi se utegnile vrvi pretgati in bi padel med podgane, ki bi ga požrle. Živila so mu pohajala in že je izgubljal zadnje upanje, da bo rešen. Tedaj je prišel parnik »Champlain« do otoka in posadka je našla vsega izčrpanega in izmučenega stražarja. Mož je prestal toliko strahu, da je ostavel. Za naporno stražarsko službo na Aleutih ne bo več sposoben.

× **Predsednik turške republike Kemal je daroval državi vse svoje imetje.** Predsednik turške narodne skupščine v Ankari je poslal predsedniku republike Kemal Ataturku brzojavko, v kateri mu sporoča, da je narodna skupščina z velikanskim navdušenjem sprejela njegovo naznanilo, da daruje vse svoje nepremičnine državi. Kemal Ataturk se je zahvalil s kratko brzojavko, v kateri pravi, da je izvršil samo svojo dolžnost do svojega ljudstva in nič drugega. Kemal, ki je točasno gotovo med največjimi državniki na svetu, je bil takoj po vojni ustvaril iz stare, nazadnjaške Turčije moderno prosvetljeno državo.

× **Dobrote 40 urnega delovnika v Franciji.** Francoski minister za delo Lebas je v nekem svojem govoru naglašil, da je rodila uvedba 40 urnega dela na teden v industriji in v trgovini zelo ugodne posledice. V teku šestih mesecev je bilo na ta način nanovo nameščenih

77.000 brezposelnih samo v nekaterih industrijskih panogah, med tem ko je brezposelnost v drugih panogah, zlasti v trgovini, skoraj popolnoma izginila. Francoska vlada je z uvedbo 40 urnega delovnika tudi za druge države pokazala pot za uspešno borbo proti brezposelnosti.

× **Visoka šola za zločine.** V Šangaju je bil na smrt obsojen neki mož, ki je pred smrtjo priznal, da je postal zločinec samo zaradi tega, ker je obiskoval visoko šolo za zločine. Na podlagi tega priznanja so pričeli iskati in so res kmalu odkrili zločinsko visoko šolo. Posrečilo se je policiji, da je polovila ne le vse profesorje, ki so učili na tej visoki šoli in ki jih je bilo 20, ampak tudi skoro vse učence. Ko so pregledali vse zbrano gradivo, so dognali, da je ta visoka šola od začetka pa do svojega konca izšolala najmanj 1200 učencev v vseh strokah zločinov.

✕ Umetno nadomestilo za črevesje. V Olo-
mucu v Češkoslovaški živi zdravnik, ki je po
svojih drzinah operacijah zaslovel daleč po
svetu. To je zdravnik dr. Podlaha, primarij
olomuške bolnišnice. Tja so pred dnevi pri-
peljali nekega pekovskega pomočnika, ki je
v samomirnem namenu izpil kisline, katera
mu je na več mestih razjedla črevesje. Zdrav-
nik dr. Podlaha ga je operiral na ta način,
da mu je del tankega črevesja nadomestil z
umetnim. To je že njegova četrta tovrstna
operacija, ki se mu je posrečila.

✕ Abesinski cesar toži italijansko državo.
Kakor poroča pariški »Paris Soir«, bo nekda-
nji abesinski cesar Haile Selasie pri frančo-
skem sodišču vložil tožbo zoper italijansko
državo, naj mu povrne njegovo premoženje
in mu da možnost, da bo s svojimi delnicami
pri francosko abesinski železnici lahko pro-
sto razpolagal. Neguš je namreč hotel svoje
delnice pri tej železnici prodati, pa je izvedel,
da je italijanska vlada pri Francosko-abesin-
ski družbi, ki ima svoj sedež v Parizu, temu
ugovarjala in preprečila, da bi neguš mogel
te delnice prodati ali sploh odstopiti komu
drugemu. Italija je v ugovoru naglasila, da
je postala na vsem abesinskem ozemlju go-
spodarica in je tako prevzela vse pravice in
dolžnosti svojega prednika. Zato je zdaj Ita-
lija zakonita lastnica tistih delnic.

✕ Bivša španska kraljica prodaja drago-
cenosti. Bivša španska kraljica Viktorija Ev-
genija je naročila nekemu newyorškemu tr-
govcu z dragulji, naj ji proda del njenih dra-
guljev. Med temi dragulji, ki jih kraljica na-
merava prodati, je tudi dragoceni križ, ves
posut z dragimi kamni, ki ga je nekaj nosila
angleška kraljica Viktorija. Samo ta križ je
cenjen na 75.000 dolarjev.

✕ Pivo je zdravilno, če ga pijete zmerno.
Da je pivo zdrava pijača, so vedeli že stari
narodi. Ne smemo pa seveda piti piva preveč.
V zmerni količini lahko pivo koristi tudi tam,
kjer bi človek tega ne pričakoval. Tako je pi-
vo zdravilo za pljučne bolezni, posebno če
so šele v začetku. Mnogi zdravniki priporo-
čajo pivo ljudem, pri katerih se jetika še ni
preveč razvila. Zadnje čase so prišli tudi na
to, da je pivo redilno sredstvo in da celo utru-
juje srce. Zdravniki pa vedno znova priporo-
čajo zmernost. Angleški zdravnik za bolezni
srca dr. Smith pravi, da pivo blagodejno
vpliva na človeško telo, če ga pijemo v zmer-
nih količinah. Človeku s slabim srcem se ni
treba bati vrčka piva, ker pivo pospešuje
krvni obtok in je po vrhu tega važno hra-
nivo.

Popotnikova torba 15 letnica Sokola

v Stražišču

Stražišče, junija.

V nedeljo 20. t. m. proslavi Sokol v Stra-
žišču 15letnico obstoja. Hkratu bo slovesno
razvil naraščajski prapor. Delovanje društva
je bilo zelo plodno. V tem času si je postavil
Sokol svoj dom, kjer se zbira sokolska dru-
žina, da si krepki mišice, bistrum in se vzga-
ja v ljubezni do ljubljenega kralja in drage
nam Jugoslavije. Ob 10letnici je razvil svoj
društveni prapor. Za Petrovo petletko je
društvo sklenilo poleg drugega povečati svoj
dom, kar se je delno že izvršilo.

Delavni naraščaj je hotel tudi sam kaj pri-
spevati k Petrovi petletki. Odločil se je, da
zbere sredstva za nabavo naraščajskega pra-
pora. Z vsem navdušenjem in veliko požrtvo-
valnostjo so tekmovali naraščajniki in nara-
ščajnice, kdo bo nabral več prispevkov. Tako
so zbrali lepo vsoto in jo povečali še z do-
hodki igre »Jurček«, ki so jo uprizorili v
aprilu. Društvena uprava je rade volje ustrela
želji naraščaja, da se izvrši slovesno raz-
vitje njihovega prapora ob društveni 15let-
nici.

Spored slavnosti: ob 13. skušnje, ob 15. slo-
vesno razvitje prapora, nato spreved skozi
vas in nazaj na telovadišče ob Sokolskem do-
mu, kjer bo nastop. Po javni telovadbi bo za-

bava na letnem telovadišču in v domu. Pri
vseh prireditvi bo sodelovala vojaška godba
iz Skofje Loke. Ker je tisti dohodek name-
njen za dograditev doma in odplačilo dolga,
vabi društvo vse sokolsko misleče ljudi, da se
prireditve udeleže.

Slepar in lahkovernost

Ljubljana, junija.

Slovenci imamo mnogo lahkovernih ljudi,
ki tujcem vse prehitro zaupajo. Slovensko
lahkovernost sta spretno izrabila pred mese-
ci sremski Nemeč Jožef Teibel in pa njegova
priležnica Trboveljčanka Vincencija Blatni-
kova. Oba sta ločena od svojih zakonskih
drugov in sta oba služila pri isti družini za
hlapca in dekle. Lani pa sta si izmislila načrt,
kako bi osleparila lahkoverne ljubljanske tr-
govce. Na prebrisan način sta si Blatnikova
in Teibel znala pridobiti zveze z različnimi tr-
govci, katerim sta se predstavila kot lastnika
večjih količin sladkorja in jim ponujala po
10.000 Din provizije od vagona. Ponaredila
sta nato spremne liste in na ta način v naprej
dobila po 20.000 Din za vsak vagon.

Na podoben način sta prodajala moko in
kokain. Ta sleparstva so prišla šele pozno na
dan, ko ni bilo ne sladkorja, ne moke, kokain
pa se je izkazal za navadno sodo.

Teibel je imel razmerje še z neko drugo
žensko v okolici Ljubljane, ki ji je obljubljal
zakon. Dekle pa je izvedelo, da je že ločen in
da živi z drugo žensko. Teibel ji je obetal, da
bo dosegel razporoko in ji je res prinesel ne-
ko italijanski pisano vismo, češ da bo kmalu
razporoka dosežena. Šele neki župnik je de-
kletu povedal čisto resnico, da je Teibel na-
vađen slepar.

Teibel, ki je že šest let preživel v ječi, je
pobegnil v Berlin, odkoder se je spet vrnil
v Jugoslavijo in ga je pred tedni ujela ljub-
ljanska policija v Železnikih. Policija je pri-
jela tudi Blatnikovo, pri kateri je našla med
drugim tudi 4 kg neke snovi, ki sta jo Teibel
in Blatnikova očitno skušala prodati za ko-
kain.

Iz Prekmurja

Odkrit zločin. Blizu Spodnje Bistrice v
Prekmurju so potegnili iz Mure truplo nez-
nanega moža. Pri raztelesenju so ugotovili,
da je postal neznanec žrtev zločina. Imel je
namreč presekan lobanjo in še druge nevar-
ne poškodbe. Uvedena je preiskava, ki naj
ugotovi umorjenčevo ime in privede morilca
v roke pravice.

Mrtvec na meji. Pri Dolini v Prekmurju
je hotel neki možki preko meje. Navzlic gra-
ničarjevemu pozivu naj stoji, je pričel bežati.
Graničar je po službeni dolžnosti sprožil pu-
ško in ustrelil. Pri mrtvemu so našli 180 pen-
gov. Gre očitno za tihotapca. Listine, ki so
jih našli pri njem, se glasijo na ime Franca
Raczeja iz Madžarske.

Naši na tujem

Iz kolonij
ameriških rojakov

Cleveland, maja.

V Newyorku živeli Slovenci so priredili v
maju lep praznih narodnih noš, na katerem
se je zbralo okrog 15.000 gledalcev. Slovenske
narodne noše so tudi Američanom zelo uga-
jale. V Clevelandu so umrli Franc Moran,
star 40 let, doma iz Višnje gore; Anton Nagel,
star 49 let, in Marija Batovska, stara 57
let.

V Herminieju je umrl Josip Drap, star 59
let, doma od Novega mesta. V Milwaukeeju
je umrl Anton Gros, star 64 let, doma iz Na-
zarj v Savinjski dolini. Zadela ga je srčna

kap. V New Duluthu je umrl Anton Anžič,
star 75 let, doma iz okolice Ljubljane. V Cort-
landu je umrla Marija Klobovsova, rojena
Dolesova, stara 38 let. Doma je bila z Bloč
pri Cerknici. V Chicagu je umrla Franciška
Solarjeva, stara 83 let, doma iz Zg. Besnice.
V Diamondvilleju je umrla Antonija Kosova,
stara 50 let, doma iz Košenic na Štajerskem.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po
najboljšem denarnem kurzu. Vrš vse bančne po-
sle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji,
Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na
naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxel-
les; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija št. 1458-66,
Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Lu-
xembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno
naše čekovne nakaznice. 56

Ženski vestnik

Obleka in barve na videz
spreminjajo postavo

Ženska nizke postave bi nikoli ne smela
nositi tega, kar občuduje na visoki vitki po-
stavi. Če je ženska majhna, toda lepo rasla,
to še ni tako hudo. Hujše je pa, če ima krat-
ke noge, kratak trup ali kratak vrat. Ženska
nizke postave naj ne nosi bluze drugačne bar-
ve, kakor je barva krila. Nosi naj dolge pla-
šče, čijih kraj je dela vitko. Tričetrtinske jo-
pice morajo biti daljše.

Majhna ženska naj se izogiblje zelo res-
tistih kepv in oblek, močno okrašenih s krz-
nom. Oboje razširja postavo. Ovratnik pri
kratkem vratu se mora tesno prilagati. Vezu-
nine in podobno ne smejo biti nikoli name-
ščene vodoravno, temveč poševno. Treba je
paziti tudi na to, da nosi majhna ženska čim
manj raznih okraskov in dopolnil, sicer po-
stane smešna. Majhne ženske ne smejo nositi
pasov, ki preveč opozarjajo nase in silijo v
osrednje boke. Nekatere manjše ženske so
lepše v daljših, druge spet v krajših krilih. To
je odvisno od širine bokov in ramen. Če ima
ženska kratak trup, naj ne nosi kričočih okra-
skov na oblekah.

Če je ženska drobne in vitke postave, la-
hko nosi tudi svetle, blesteče barve. Če pa
ni preveč vitka, je boljše, če nosi obleke tem-
nejših barv. Bela in rdeča barva delata žens-
ko debelo, črna, morsko sinja in olivno ze-
lena pa vitko. Zelo važni so čevlji. Z visoki-
mi petami se lahko poveča višina. Klobuk naj
nima širokih krajev. Bolje je, če je manjši.
Seveda majhna ženska ne sme pozabiti pri
tem svojega obraza. V glavnem velja za
majhno žensko, da se mora oblačiti tako, da
se zdi večja.

Ženska visoke postave mora pa z obleko
manjšati svojo visokost. Nosi naj počez pro-
gasto blago. Tudi pasovi kričočih barv in ob-
lik so zelo priporočljivi. Ženska visoke postave
naj vedno pazi na to, da so vsi okraski
na njenih oblekah nameščeni vodoravno. Ze-
lo lepo se prilagati veliki ženski kostumi ali
obleke iz dveh delov iz različnega blaga. Ta-
ka obleka napravi visoko postavo nižjo. Ena-
ko priporočljivi so zdaj zelo moderni žepi.
Obleke princesnega kroja ne pristojajo žen-
skam visoke postave, ker po svoji obliki še
povečajo višino.

Če je ženska visoka in sloka, je najbolje, če
nosi obleke morsko sinje ali temne barve in
pester pas. Nosi lahko tudi obleke svetlejših
barv, ki razširjajo postavo. Visokih pet se
mora izogibati tudi pri večerni obleki. Zelo
dobro ji služijo sandali. Ženske visoke postave
lahko nosijo velike kepe, ki jim vedno
dobro pristojajo. Na klobuku naj imajo ved-
no dol obrnjene okraske, nikoli pa ne na-
vzgor štrlečih peres.

Avgust Senoa

37

KMEČKI PUNT

»Počakajte, psi!« jim zakliče Turn. »Za vsako kapljo plemenite Lasserjeve krvi bo padla po ena pasja kmečka glava!«

Tiho jim polzijo solze po licih, tiho teče Sava in nosi s seboj stotine mrtvih Hrvatov, nosi jih nazaj v domovino. Mar k materam, ženam, mar k otrokom?

Gospod Turn je pred cerkvijo zbral svojo vojsko.

»Voditelja teh kmečkih mrh,« ukaže Matjažu, »pošljite jutri z močno stražo v Ljubljano. Vi boste ostali s strelci tu, jaz pa bom z ostalo vojsko ob prvi zori krenil na Hrvaško na pomoč gospe banici.« »Počakajte še,« reče Turn. »Zaznamovati je treba vse, ki so vzdignili glave proti nam. Vsakemu odrežite nos in levo uho, naj nosijo to znamenje v strah za druge.

Skozi meglo sijejo grmade, ob njih pa čepijo hrvaški in kranjski pešci in pijejo, pojejo, plešejo kolo. Mislil bi, da je ob Šentjanževem. Skozi gosti mrak čuješ obupne krike ubogih jetnikov, ki jih krvavo zaznamuje uskoški nož. Nad rdečim plamenom in snežno planjavo pa plavajo črni vrani in krakajo. Oj, stara pravda, kje si? Pod tujim gospodarjem je za tujega gospodarja ubil Hrvat Hrvata, Slovenec Slovenca, brat brata. Veselite se, črni vrani!

Ko je dne 7. februarja 1573. leta na stolbu Sv. Kralja odbilo poldne, so prihajale silne množine konjenikov v Zagreb, kjer je že tako vse mrgolelo banskih pešcev. Pred konjeniki je na belcu jahal gospod Gašpar Alapič, banski namestnik, odet v težek oklep in pokrit z železno čelado, nad katero je vihrala bela in modra perjanica. Gašpar je bil bled, utrujen, konji in orožje blatno, na tudi konjeniki trudni, konji izmučeni. Zadnja četa je gonila pred seboj tolpo bledeh in raztrganih kmetov, zvezanih z vrvo. Konjeniki so po Petrinjski cesti prišli do trga in se postavili v vrsto, zvezane kmete pa je sprejela škofijska straža in jih povedla v škofijski dvorec.

V palači škofijskega dvorca je na koncu dolge mize sedel mrk in zamišljen škof Drašković ter listal po pismih, poleg njega pa so se podban in drugi veljaki živahno razgovarjali. Okoli so stali poveljniki pešcev, oficirji banskih huzarjev in brkati stotnik uskokov. Ko so na pragu zažvenketale ostroge malega Gašperja, so se vsi zgenili. Škof pa je vstal, stopil proti vratom in dal Alapiču obe roki. »Hvala vam, junak! Da nam prinašate srečo, sem že čul. Sedite. Utrujeni ste.«

»Pri Bogu, utrujen,« se pokloni Alapič, sname čelado in si obriše znojno čelo. »Tudi ni čudo, presvetli,« nadaljuje in prisede k banu. »Dasi ni včerajšnji dan v nobeni praksi vpisan kot praznik, hudo rdeč pa je le bil, pri moji veri.«

»Pripovedujte!« reče škof. »No, pa rajši ne. Pridite v mojo sobo! Vi, gospodje, pa tukaj čakajte nadaljnjih poročil.«

V banovi sobi je Alapič odložil oklep in orožje in sedel k peči. Drašković je po svoji navadi hodil gor in dol, mali Gašpar pa je prekrizal noge in nadaljeval:

»Tu ni nobene šale, presvetli, po vsej pokrajini je ljudstvo vzkipeło ko vreła voda. Nad nas gre. Naj vam na kratko povem: Okuč, Samobor, Jastrebarsko, Kerestinec in drugi so napadli mojo sestro v onem trenutku, ko so tudi Brdovčani planili preko Sotle. Ta novica nas je zadela kakor strela. Sestra je kmete mirila. Zaman. Prosila je Turna, naj ji pošlje uskokov iz Zumberka, toda Turn je odgovoril, da jih potrebuje sam in da se tudi sami nekoliko puntajo. Ti kmečki psi so li potem zažgali Kerestinec. Dva tisoč se jih je zbralo, da bi šli v uskoške gore in dalje na Kranjsko. Tedaj sem jaz zavihal rokave. Zbral sem Turapoljce in sestrine svobodnjake, si izposodil od Zrinjskega konjenikov in krenil na pot. Šlo je laže, kakor sem mislil. Seveda ti falotje niso imeli dovolj pušk. Potem mi je pomagala tudi prevara. Neki Metličan,

Matija Doročić, je prišel k meni iz Kranjske in mi sporočil, kaj se pripravlja. V kmečki vojski je imel poglavarja Nikolo. Tega je pridobil moj denar, kmetje pa so mislili, da je njihov Bog. Nikolaj je nagovoril kmete, naj ne gredo v gore, ampak preko Samobora po ravnini proti Kranjski. Jaz sem raztrobil, da grem proti Jastrebarskemu, pa sem skril vojsko v gozdu pri Kerestincu. Zgodaj zjutraj so tam mimo šli kmetje v tolpah in brez skrbi kakor goved. Tedaj, presvetli, so planili moji konjeniki nanje kakor vrage od spredaj in zadaj in so začeli po tej živini mlatiti, da je obležala polna vsa ravnina. Tri ure smo jih mlatili, šest sto smo jih posekali, toda tudi naših je nekaj padlo, ker se kmetje popadljivi kakor psi. Potem sem bil v Mokricah: tam sem našel Turna in njegovo četo, ki je predvčerajšnjim razbila puntarje pri Krškem. Hotel nam je priti na pomoč, pa mu ni bilo treba.«

»In Gregorijanec?« je vprašal škof.

»Sedi v kaši, ki si jo je sam skuhal in se ob nji opekel. Prej je bil besen pes, zdaj mahlja z repom kakor kužek.«

»Zločinec! On je poslal kri nad našo kraljevino. In uskoki?«

»Zdaj so mirni. Bili so že na tem, da bi se pridružili kmetom. V pravem času je posegel vmes Turn. Vrgel jim je nekaj denarja v žrelo in ugrabil voditelja upora Možino, ki se je z Ilijo pobratil. Tri je dal pobesiti in enega popa ustreliti. Zdaj sô mu uskoki zvesti. Toda ni še konec. Bati se je za Novo mesto, Metliko, Ozalj. Vse tja do Celja je pokrajina v puntu. Stajerske in kranjske barone trese mrzlica. Kras in Gorenjska vreta. Kuga pa sega tudi že na Koroško. Goriški, tržaški in koroški gospodje zbirajo vojsko, na Kranjskem in Stajerskem pa se je vzdignila deželna bramba.«

»Vem,« reče škof razjarjen, »pisali so mi o tem Stajerci, pa tudi cesar in nadvojvoda Karel. Kregajo me, da se za nič ne brigam. Pri Bogu, tega banstva sem že sit. Kolikokrat sem pisal, naj sodišče odstavi Tahija, to pošast naše kraljevine, ki je vse te krvi kriv. Mar nismo poslali h kralju Kegljeviču in Brzaja s prošnjo za pomoč proti kmetom? Pa ni nič zaleglo. Rotil sem krajiške generale Vida Halleka in Auersperga, naj nam pomagajo s krajiško vojsko. Ne moremo, so odgovorili, dokler ne pride zapoved od cesarja. Te zapovedi pa ni, in skoro se mi zdi, da je Nemcem ljubo, če nas kmetje koljejo. Ali sem jaz kriv? In zdaj čujte! Zdaj, ko je teklo toliko nedolžne krvi, ko gori vse v krvi, ko se upor širi do Varaždina in Križevcev, zdaj sem dobil cesarjevo pismo, naj uvedem Henningovko v polovico Susjeda in skušam Tahija pridobiti za to, da za denar odstopi tudi drugo polovico. Ali je za to bilo treba devet let časa?«

»To je politična modrost,« se je Alapič nasmehnil. »Pri moji veri, jaz mlatim kmete brez milosti. Mi jih moramo popolnoma potolči, ker se obračajo proti plemstvu. Pri tem me pa vendar srce boli ob pogledu na to, kako je obupano ljudstvo popolnoma izgubilo glavo. Če bi bilo več pravice ko milosti, bi nam vsega tega ne bilo treba.«

»Da, gospod Gašpar, niti jaz nisem iz kamna, toda strupeni plevel je treba s korenom izdreti, ker gre za obstoj plemstva, ko je satanski duh obsedel kmete. Ko sem videl, da od Nemcev ne bom dobil pomoči, sem sklical deželno brambo kraljevine Slavonije v Zagreb. Zato sem poklical tudi vas. Vi boste vojski poveljevali. V Zagrebu sem zbral pet tisoč izbrane vojske, pešcev, uskokov, banskkih huzarjev. Tudi vi ste privedli lepo četo. Krenite torej na pot in sicer takoj jutri!«

»Že jutri?«

»Da,« odgovori škof odločno. »Pri Stubici in Zlatarju se je zbralo šest tisoč kmetov, vodi pa jih Matija Gubec iz Stubice. Vse ljudstvo tja do Medmura čaka in če se še Ilija Gregorič pridruži Gubcu, bo slaba za nas! To je treba preprečiti. Zato ne izgub-

ljajte časa. Pokažimo, da lahko punt premagamo sami, da smo tu gospodarji in da ne potrebujemo pomoči Nemcev.«

»Dobro, presvetli, bodi po vaši zapovedi, jutri krenem proti Stubici. Toda šele opoldne. Naj se vojska počije, pa tudi moje grešne kosti potrebujejo počitka.«

Čez eno uro so zadonele trobente in zadržali bobni po zagrebških ulicah. Iz škofijskega dvorca so pohiteli oficirji k svojim oddelkom javljati jim, naj se vsak pripravi za drugi dan, ko bo vojska krenila proti severu.

V kotlini med bregovi leži stubiška dolina. Ob desni in levi gora, na levi strma, na desni pa polagoma prehajajoča v nizke gričke. Dolina je pri stubiških toplicah širša, dalje pa se zožuje in za Gornjo Stubico, nad katero se dviga Tahijev grad, se dolina neha, ker se gori strneta. Sneg je pokril vso pokrajino. Valovite višine vseh bregov so ga polne, po kočah leži in po drevju. V tej dolini, po teh hribočkih je ob cerkvi sv. Petra Gubčeva vojska, šest tisoč mož, in čaka Ilijo Gregoriča z njegovo četo.

Oblaki hite po nebu, veter zavije po dolini, črn mrak je legel na svet. Skozi mrak svetijo kakor iskrice luči iz kmečkih hiš, po dolini gorijo ognji kmetov, ki se stiskajo ob njih in s sklonjenimi glavami spijo. Zdaj pa zdaj pohiti mimo ognja jezdec, ki orečuje sneg če čete in izgine spet v mrak; zdaj pa zdaj se čuje skozi noč zategli krik straže. Oj! in odmeva po dolini. Na višini nasproti toplcam stoji klet. Tu je prva straža, pred vrati je zataknen dolg kol, ki nosi na vrhu šop slame v kleti sami pa si greje poveljnik Andrej Pasanec ob ognju roke. Poleg leže kmetje, ob odprtih vratih pa prisluškuje kmet s puško v rokah v mrakno noč. Na položnem bregu ob desni gori, kjer je dolina najožja, stoji starinska cerkev, okoli nje pa štrlijo izpod snega leseni križi. To je pokopališče, s katerega si lahko razgledaš vso dolino. Sredi pokopališča plapolja velika bela zastava s črnim križem, okoli pokopališča pa je nasip iz prsti, za katerim stojijo trije zeleni topovi. Vrata so odprta, v cerkvi gori luč. Po tleh je nasuta slama, na njej leži kožuh, na njem spi dekle. Suhe roke je sklenila za tilnikom, blede lice je obrnila proti luči. To je Jana. Ob njej sedita dva moža, eden star, nekoliko osivel, toda z mlado dušo in živim očesom, sedi na kamnu. Za črno kapo ima zataknjeno visoko pero, žari se srebrni križ, na oprsniku se mu svetijo srebrne zapone, lep kožuh mu pokriva pleča, lakte pa opira ob široko s srebrom okovano sablo. To je Gubec. Pred njim sedi na zemlji mlad, bled človek, Mogač; roke je ovil okoli kolen in upira oči v vojvodo.

»Nobenega poročila ni od Ilije,« reče Gubec. »Obljubil pa je, da mi bo sporočil vse. Ali ve, da so naši ljudje pri Kerestincu pobiti? Izdaja! Da, da! Kdo te bo prvi izdal? Tvoj lastni pristaš. Toda naj!« Kmet povzdigne glavo: »Še stoji Ilija in Matija in gospoda drhti. Mrzlica jo trese in jo bo še tresla, ko jim bomo zaklicali, da smo ljudje.«

Mladenič je s sklonjeno glavo poslušal poveljnikove besede. Tedajci je v daljavi zamolklo odjeknila puška. Gubec je vzdignil glavo, Mogač pa je pohitel proti vratom.

»Ujec!« je zaklical. »Pred Pasančevo gori šop slame: znamenje nevarnosti. Ali naj zbudim vojsko?«

»Počakaj,« je rekel Gubec, »da čujemo poročilo.«

Kmalu je prihitel k cerkvi možati Pasanec, za njim pa majhen pohabljenec v kožuhu in s kapo, potegnjeno na ušesa.

»Poveljnik!« je zaklical Pasanec ves razvnet in prijel Gubca za roko. »Ta mož je prišel preko gore iz Zagreba in prinaša novice.«

»Kaj prinašaš?« je vprašal Gubec in vstal. »Zagreb je poln vojske,« je rekel pohabljenec in si z brk brisal led. »Alapič je včeraj prišel iz Jastrebarskega in gre sedaj nad tebe. Nocoj je krenil iz Zagreba.«

»No, pa ga počakajmo v imenu božjem,« je rekel poveljnik. »Koliko vojske vodi?«

»Nad pet tisoč jih bo.«

»Dobro,« je prikimal Gubec, »Juro zbudí vojsko!« (Dalje)

Jagode so zelo zdrava jed

Jagode zelo dobro vplivajo na kri. So za prebavo zelo dobre, ker pospešujejo v želodcu razkroj zaužite hrane in s tem v vročini ublažijo žejo. S svojo hladilno učinkovitostjo pomirijo želodčne žleze in tako pospešijo tek. Jagode vsebujejo zelo mnogo sladkorja, zato so tudi redilne, posebno za slabotne in slabokryne ljudi.

Zlasti otroci naj bi uživali mnogo jagod. Šestmesečnemu otroku že lahko daješ jagode. Jagode pretlači skozi sito, primešaj malo sladkorja in jih daj otroku vsaj trikrat na dan po eno veliko žlico.

Niso pa samo rdeče jagode tako priporočljive. Isto velja za ribez, borovnice, maline, ostrožnice in podobno sadje. Zato jejte mnogo teh sadov.

Za kuhinjo

Goveji zrezki na ruski način. Goveje meso (steeno ali od križa) zreži na zrezke, jih potolci in osoli. V kozi razbeli mast, prepraži eno drobno zrezano čebulo, opeci hitro zrezke na čebuli po obeh plateh. Nato prilij tri žlice goveje juhe ali vode. Dodaj dve tenko narezani kumari, 10 dek poparjenih sesekljanih jurčkov, dve žlici paradižnikove mezge (v času svežih paradižnikov daš štiri zrezane paradižnike), malo sladke paprike, popra in osminko litra kisle smetane. Vse skupaj duši dve uri. Med dušenjem večkrat premešaj in po potrebi prilij malo vode. Daš z valjanci, cmoki ali žličniki na mizo.

Zdrobovi štruklji. Mešaj, da se speni, osem dek sirovega masla, nato primešaj tri stepena jajca, en in pol decilitra kisle smetane, ščep soli in 16 dek pšeničnega zdroba. Zmes naj nato pokrita stoji dve uri, da se zdrob napije. Med tem pa umesi navadno vlečeno testo. Testo tenko raztegni na prt, pomaži z drobtinami (drobtine prepraži v masti ali sirovem maslu), nato še z nadevom, zvij, položi na prt, zavij in malo z nitjo poveži. Zvitek položi v slan krop in naj vre pol ure. Kuhani zvitek dvigni na desko, razvij in zreži, ter deni v skledo. Zabeli s sirovim maslom, v katerem si zarumenila malo drobtin. Kdor ljubi sladko, si lahko štruklje posuše s sladkorjem.

Spinačne omelete. Skuhaj pol kile špinače. Kuhano ocedi, polij z mrzlo vodo, otisni in drobno sesekljaj. Mešaj, da se speni, šest dek sirovega masla. Nato primešaj dva rumenjaka, šest dek moke, malo popra, soli, eno deko zdrobljenega kvasca (kvasec razmoči v žlici mlačnega mleka), sesekljano špinačo in sneg dveh beliakov. Iz te zmesi speci za prst debele omelete. Pečene omelete potresi z naribanim sirom in daj s solato na mizo.

Limonova krema. V lonec vlij osminko litra belega vina, dodaj štiri rumenjake, sok ene in pol limone, naribano lupinico in osem dek sladkorja. Vse skupaj dobro zmešaj, nato postavi lonec v krop in mešaje skuhaj v gosto kremo. Tri liste želatine umij, zreži in raztopi v dveh žlicah mlačnega vina. Raztopljeno želatino zamešaj v mlačno kremo in postavi kremo, da se ohladi. Med tem se stolci trd sneg štirih beljakov, primešaj k snegu šest dek sladkorja v prahu in zamešaj sneg v kremo. Vse skupaj dobro stepi, nato napolni v skledo ali v steklene posodice in postavi v mrzlo vodo, da se krema strdi, kar traja približno dve do tri ure. Kremo lahko pripraviš zvečer, da se čez noč strdi, če jo hočeš dati pri kosilu namesto močnate jedi.

Praktični nasveti

V krompirju nastaja pamladi strup. Kadar krompir začne v kleti kaliti, postane nevaren za človeško zdravje. Kaleči krompir ima namreč v sebi poseben strup, ki se imenuje solanin. Zbirati se začne v krompirju marca in ga je v njem zlasti mnogo junija. Strup je v olupu in pa v plasteh tik pod olupom. Da je človek varen, mora pri klijočem krompirju skrbno odstraniti vsa očesa in tudi krompir dobro olupiti. Če krompir kuhaš, je prav, ako vodo ocediš, ker je znano, da pri kuhanju ves strup pride v vodo.

Protestni shod v omari perila

Ne damo se več mučiti!

Oh, moji ubogi trokovil!

Proč z našimi umazanimi robovi!

Zahtevamo nazaj svojo „beloto“!

... drugoče ne zdržimo več!

... enostavno se raztrgam ob takim ravnanju!

Zahtevamo, da se z nami dobro ravna!

Prav imatel **SCHICHTOVO MILO JELEN** hočete imeti! Potem ostanete tudi pri pogostem pranju kot navil!

200

142

110

10

99

40

68

52

117

Sternecki

CELJE 97

UNIZN - K - ZMN

NORU - NASTONJ

Madeže od rje spraviš iz perila tako, da naliješ v lonec kropa, čez lonec pa položiš tisti kos, kjer je madež od rje, ga dobro nategneš in na madež vlivaš krop. Tako se madež pari od sopare v loncu in hkratu tudi zgoraj, ko nanj vlivaš krop. Če je tak madež zelo trdovraten, kani nanj še malo limonovega soka ali pa natresi malo soli in kapaj nanj krop. Ko je madež izginil, izperi v čisti vodi.

LICITACIJA

Bankir: »Eno izmed mojih hčera hočete torej vzeti v zakon? Prav. Najmlajša bo imela 100.000, srednja 200.000, najstarejša pa 300 tisoč dinarjev dote.«

Snubec: »Ali imate še kakšno starejšo hčer?«

Radio Ljubljana

od 20. do 27. junija.

Nedelja, 20. junija: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 8.45: Verski govor (Jože Jagodič). 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Dobro volje biti vsakdo si želi (plošče). 10.00: Produkcija glasbene šole »Sloge«. 11.30: Otroški nastop (vodila bo Slavica Vencajzova). 12.00: Klavirska lahka glasba Raie da Costa (plošče). 12.15: Mozartova ura (sodelovali bodo člana ljubljanske opere Svetozar Banovec in Vekoslav Janko, Jelka Igljeva in radijski orkester). 13.00: Čas, spored, obvestila. 14.00: Vreme. 17.00: Kmetijska ura: Sadjarsko predavanje (inšpektor Humek). 17.30: Kmečki trio (vmesne speve bo pela Štefka Korenčanova s spremljevanjem Kmečkega tria). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. Organizacija kmetijskega kredita (Djordje Jovanović). 19.50: Slovenska ura: a) Koroške narodne na ploščah; b) Pregled ustaličenj in poklonitev na Koroškem (Leon Pettauer). 20.30: Koncert pevskega zbora »Krakovo-Trnovo«. 21.15: Plošče. 21.20: Operetna glasba (radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Za ples (plošče).

Ponedeljek, 21. junija: 12.00: Uvertire (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Narodno gospodarstvo Jugoslavije in njeni strukturni problemi (dr. Jozo Tomašević). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Slovenska narodna pesem (Fran Marolt). 20.30: Koncert treh flavt (Slavko Korošec, Silvester Drupal in Filip Bernard). 21.20: Plošče. 21.45: Čas, vreme, poročila, spored. 22.00: Esperantska ura: Poti in ture na Triglav (dialog Mizerit in Kozlevčar); Pravljičica o Zlatorogu (recitirala bo Ela Cukaletova); Trebušnikova pot na Triglav (predaval bo Krambergar Jože); med posameznimi točkami bo pel moški zbor »Sloge« in Janova Zora bo zaisrala na harmoniko r. k. slovenskih narodnih.

Torek, 22. junija: 12.00: Balalajke, mandoline in tamburice (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 13.30: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: En dan v Topolšici (dr. Stevan Zagorčič). 19.50: Uvod v prenos. 21.10: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar, v II. odmoru čas, vreme, poročila, spored).

Sreda, 23. junija: 12.00: Plesi narodov (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vsakemu nekaj (radijski orkester). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. 19.50: Šah. 20.00: Chabrier: Espana, rapsodija za orkester (plošča). 20.10: Naša mladina in alkohol (Vojko Jagodič). 20.30: Prenos z Dunaja (glasbena tekma). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Četrtek, 24. junija: 12.00: Sinfonične pesnitve (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Po domače (Magistrov trio). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Dve leti vlade dr. Stojadinoviča (Djuro Janković). 19.50: 10 minut zabave. 20.00: Šaljapin poje (plošče). 20.10: Ob 10-letnici popolne borze v Ljubljani (Jože Kovačič). 20.30: Večer bolgarske glasbe, sodelovali bodo Slavko Osterc — uvodna beseda, profesor Lipovšek — klavir, in Vekoslav Janko — bariton). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Radijski orkester.

Petek, 25. junija: 11.00: Šolska ura: Po našem Pohorju (Lj. Zorzut) 12.00: Slovenska umetna pesem in glasba (plošče). 12.45: Vreme

poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Za dobro voljo (radijski ork.). 14.00: Vreme, borza. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Epski moment v Meštrovicvih delih (Stanko Vinaver). 19.50: Zanimivosti. 20.00: Iz zvočnih filmov (plošče). 20.10: Materinska skrb za otroke (Štefanija Grudnova). 20.30: Za zabavo in oddih (sodelovali bodo Vekoslav Janko, Svetozar Banovec, Avgust Stanko in radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 26. junija: 12.00: Plošča za ploščo, pisana zmes. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Plošča za ploščo, pisana zmes. 14.00: Vreme. 18.00: Za delopust (igral bo radijski orkester). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura: Strossmayer — apostol jugoslovenske misli. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanjih politikah (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: »Praprotno seme v mikrofonu« ali »Sen kresne noči v sodobni izdaji« (besedilo Jožek in Ježek, sodelovali bodo člani radijske igralske družine, Jožek in Ježek in drugi). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Vesel konec (radijski orkester).

Za smeh in kratek čas

UŽITEK.

Zena: »Kaj si že spet pijan. Res bi rada vedela, kak užitek je, vsak večer se opijaniti.«
Mož: »Tega ne povem, sicer boš še ti zmerom pila.«

DARILO ŽENI

A: »Letos podarim svoji ženi za god krasno biserno ogrlico.«
B: »Ali bi ne hotela rajši avtomobila?«
A: »Hotela bi ga že, toda ponarejenih avtomobilov žal nimamo.«

POZNO

A: »Kako se počutiš, prijatelj?«
B: »Odkar sem se oženil šele vem, kaj je prava sreča.«
A: »Čestitam, čestitam.«
B: »Prava sreča je namreč ostati samec.«

POZOR NA JEZIK

Jožek: »Striček, kdaj si boš umil značaj?«
Stric: »Kako praviš.«
Jožek: »Očka pravi, da imaš umazan značaj.«

V BRIVNICI

Brivec: »Kako pa se vam danes zdi moja britev?«
Gospod: »Kakor se vzame! Če me brijete, ni kaj prida, če me pa režete, je izvrstna!«

ŠKODA

»Gospod,« je dejal ženitveni posredovalec, »vaša bodoča je v sosedni sobi. Oglejte si jo neopazno, a mislite na to, da ima milijon.«
Možak je stopil v sosedno sobo.
Trenutek pozneje se je vrnil. »Škoda za lepi milijon,« je dejal in odšel.

SMOLA

»Torej priznavate, da ste našli listino s sto dinarji? Zakaj je niste oddali na policiji?«
»Bilo je že pozno zvečer, gospod sodnik.«
»Pa naslednje jutro?«
»Takrat ni bilo že nič več v njej!«

PREVIDNOST

Mati se jezi na sinčka, ker je pokazal svojemu tovarišu jezik.
»Ne jezi se, mamica, saj sem moral storiti to. Janezek je hotel vedeti, kako dolg jezik imam, če bi mi mogel dati oblizati sladoleđ enkrat ali dvakrat.«

SPOMIN

Oče: »Čas je že, da gremo spat. Mislim, da bi bilo dobro, če bi se tudi Mickin ženin poslovlil.«
Mati: »Pusti ju, naj še malo pokramljata. Spomni se, kaj sva delala midva, ko sva bila mlada.«
Oče: »Gromska strela! Na to sem pa čisto pozabil! Takoj ga zapodim.«

Mali oglasi

HIŠA

z gospodarskim poslopljem in nekaj zemlje je naprodaj eventualno tudi na hranilne knjižice v Lancovem pri Radovljici. Vprašati je pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

POVERJENIKE

v vsakem kraju sprejememo. Pripravno za upokojece. Možnost lepega zaslužka. Provizija in fiksum. Ponudbe na upravo pod »Dohodek«.

SUHI RIPS, SOLNČNICE IN BUČNICE

zamenjajte za prvovrstno olje v Senčarjevih trgovinah Mala Nedelja, Ljutomer in Strigova.

VAJENCA

za pekovsko obrt na tri leta z vso oskrbo sprejemem. Starši ali sorodniki morajo biti posestniki. Ivan Žurman, pekarna, Slov. Bistrica.

HRANILNE VLOGE

vseh denarnih zavodov, terjatve in vrednostne papirje vnovčim najkulantneje po najvišji ceni takoj v gotovini A. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14. Telefon 35-10.

HRANILNO KNJIŽICO

Mestne hranilnice v Kamniku kupim. Lahko je tudi delni prepis. Ponuditi je na naslov: Pirnat Ludvik, Kamnik — Podgora števil. 11 (*Pri Šafarju*).

PRODAM POSESTVO

v zelo dobrem stanju. Redi se lahko na njem 8 glav živine. Vinograda je do 50 hl vina. Brez užitka. Cena 65.000 Din. Kopal Ivan, Trnovec 57, občina in pošta Zabukovje pri Sevnici.

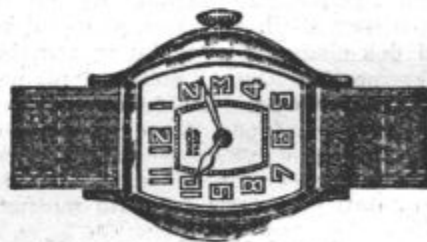
Mnogo ceneje in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri

PRESKER - ju,
SV. PETRA CESTA 14.

NOVOST! Samo Din 98.—

št. 63.719. Cenena, a dobra Shock-proof zapetna ura. točno regulirana. lep kromiran okvir zapetnica iz usnja — stevilnica in kazalo osvetljena (Radium)

Din 98.—.

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto. Velike izbere ur, zlatine in srebrnine.

Lastna protokollirana tovarna ur v svici

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

Oglašujte v »Domovini«